

Fizyka cząstek: detektory

prof. dr hab. A.F.Żarnecki

Zakład Cząstek i Oddziaływań Fundamentalnych IFD

Wykład V

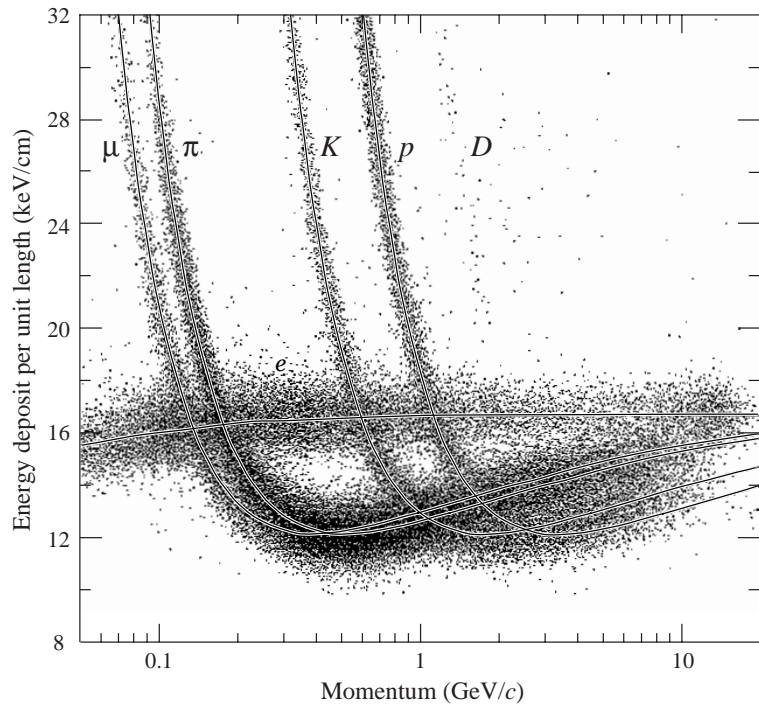
- Detektory identyfikacji cząstek

Identyfikacja cząstek

Omówione dotychczas typy detektorów pozwalają jedynie na pośrednią identyfikację

Detektory śladowe

Jednoczesny pomiar dE/dx i pędu $\Rightarrow$ możliwość rozróżnienia cząstek o różnej masie
 $\Rightarrow$ różnym współczynnikiem γ **Niestety tylko w ograniczonym zakresie !...**

Kalorymetry

Pomiar rozmiarów kaskady

$\Rightarrow$ odróżnienie elektronów/fotonów od hadronów

Kalorymetry + d. śladowe

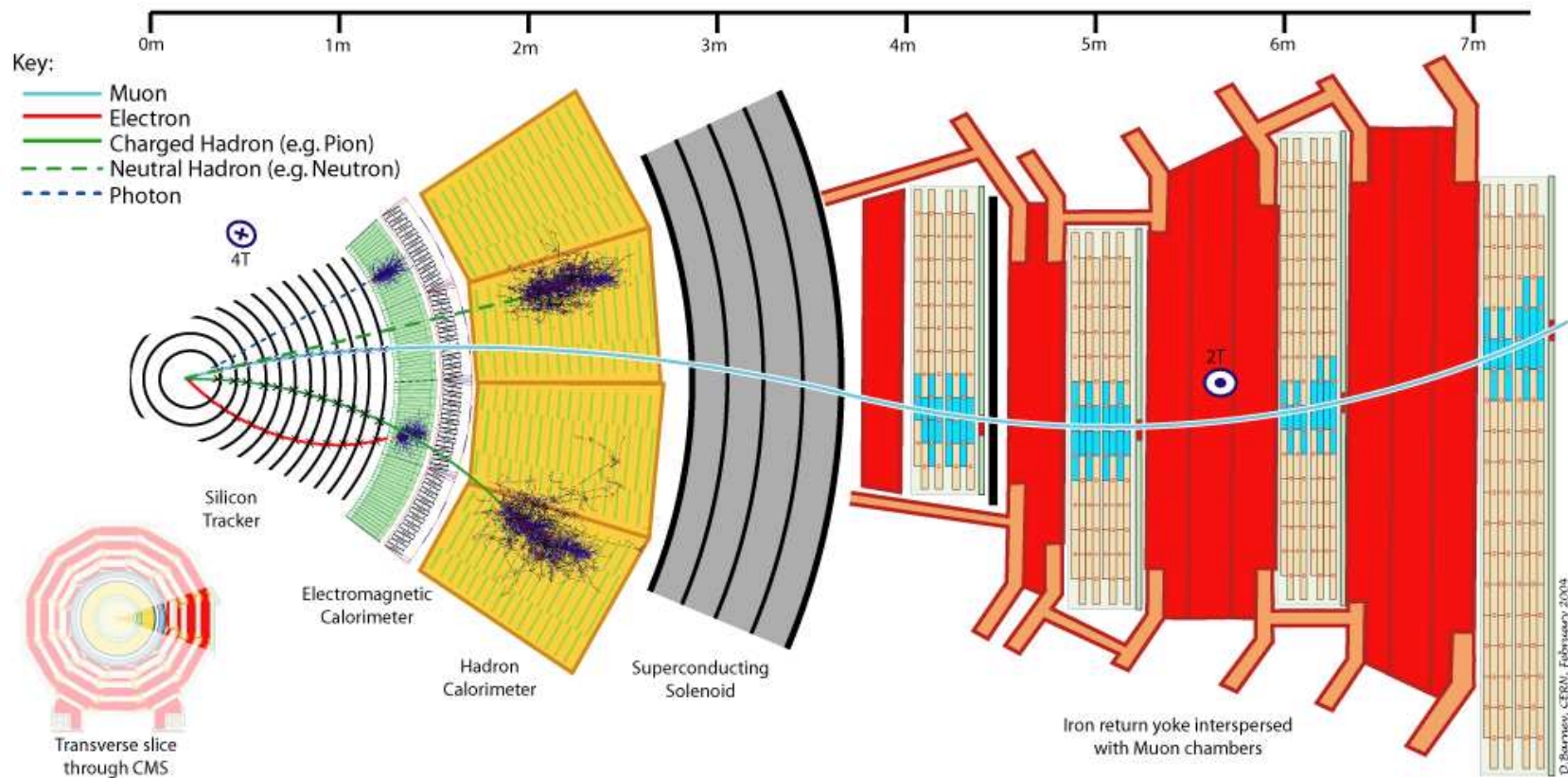
$\Rightarrow$ odróżnienie cząstek naładowanych i obojętnych
np. elektron vs foton

Kalorymetry + detektory mionowe

$\Rightarrow$ identyfikacja mionów

Identyfikacja cząstek

Kolejność detektorów jest tu niezwykle istotna.

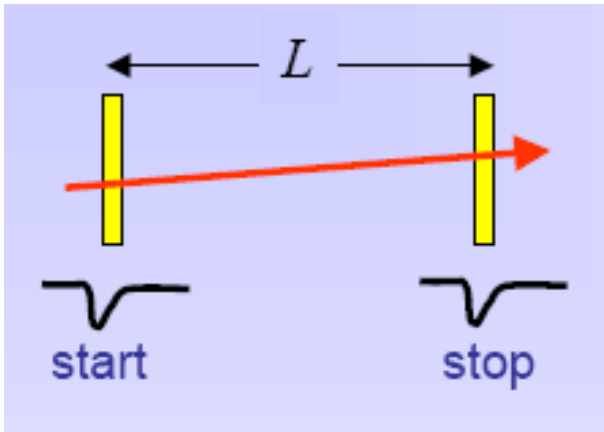

Jak możemy rozbudować ten układ, żeby poprawić identyfikację?

Identyfikacja cząstek

Liczniki czasu przelotu Time-of-Flight (TOF)

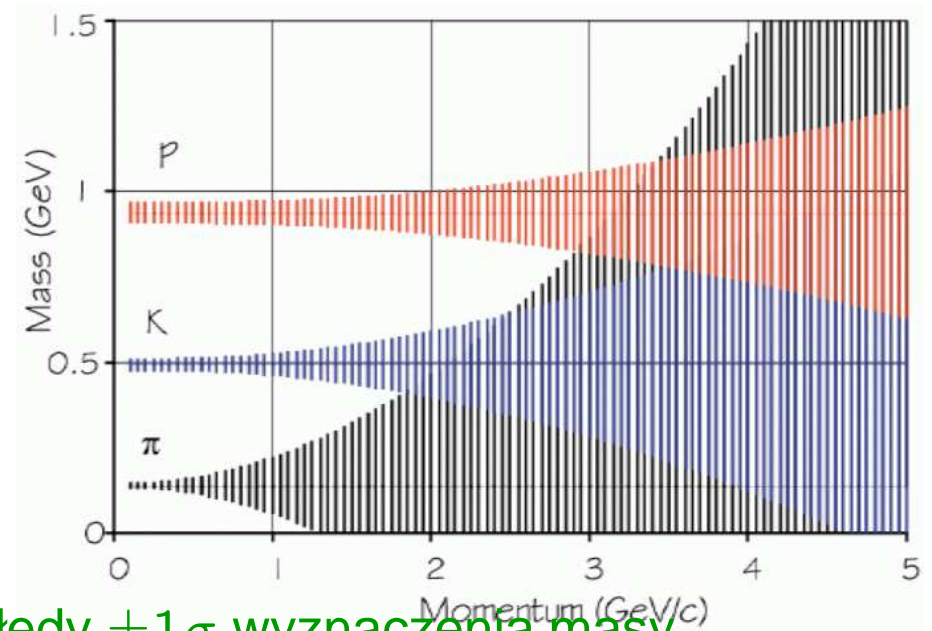
Pomiar czasu przelotu cząstki o znanym pędzie pozwala wyznaczyć jej masę:

$$p = \beta\gamma m$$

$$l = \beta ct \Rightarrow m^2 = \frac{p^2}{l^2} (c^2 t^2 - l^2)$$

Przykład: $l = 12m$, $\sigma_t = 150ps$, $\frac{\sigma_p}{p} = 1\%$

Błędy $\pm 1\sigma$ wyznaczenia masy

Dobra identyfikacja cząstek niskoenergetycznych ($p \sim m$)

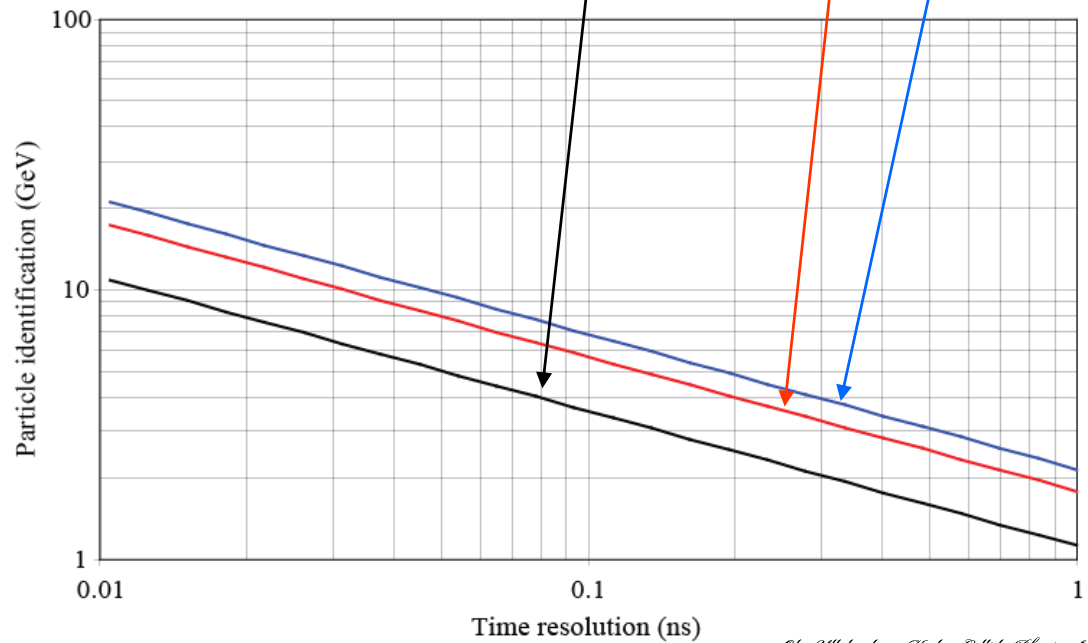
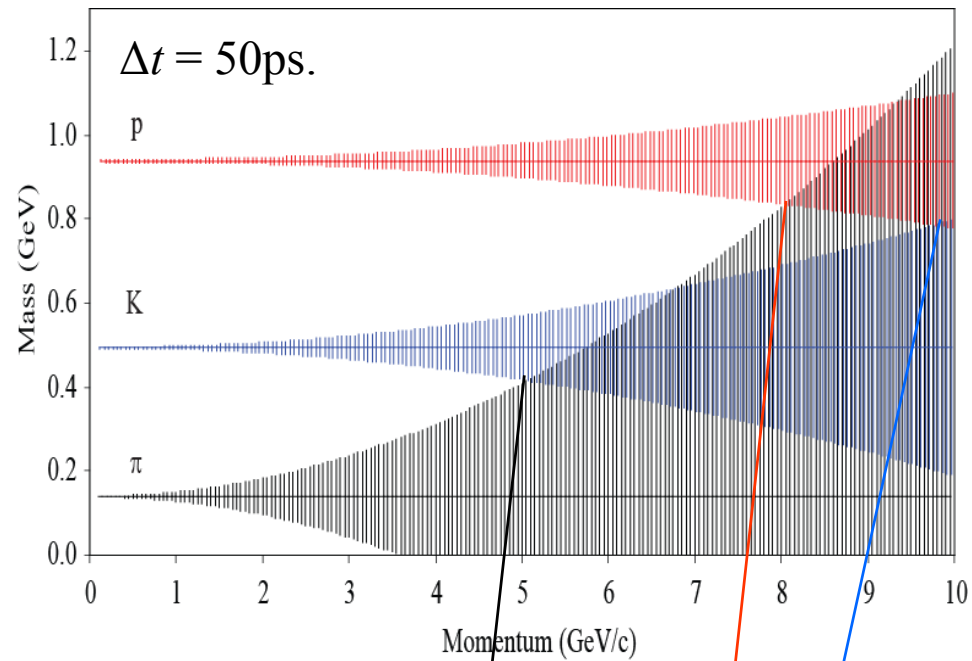

Assuming a spectrometer with the following characteristics:

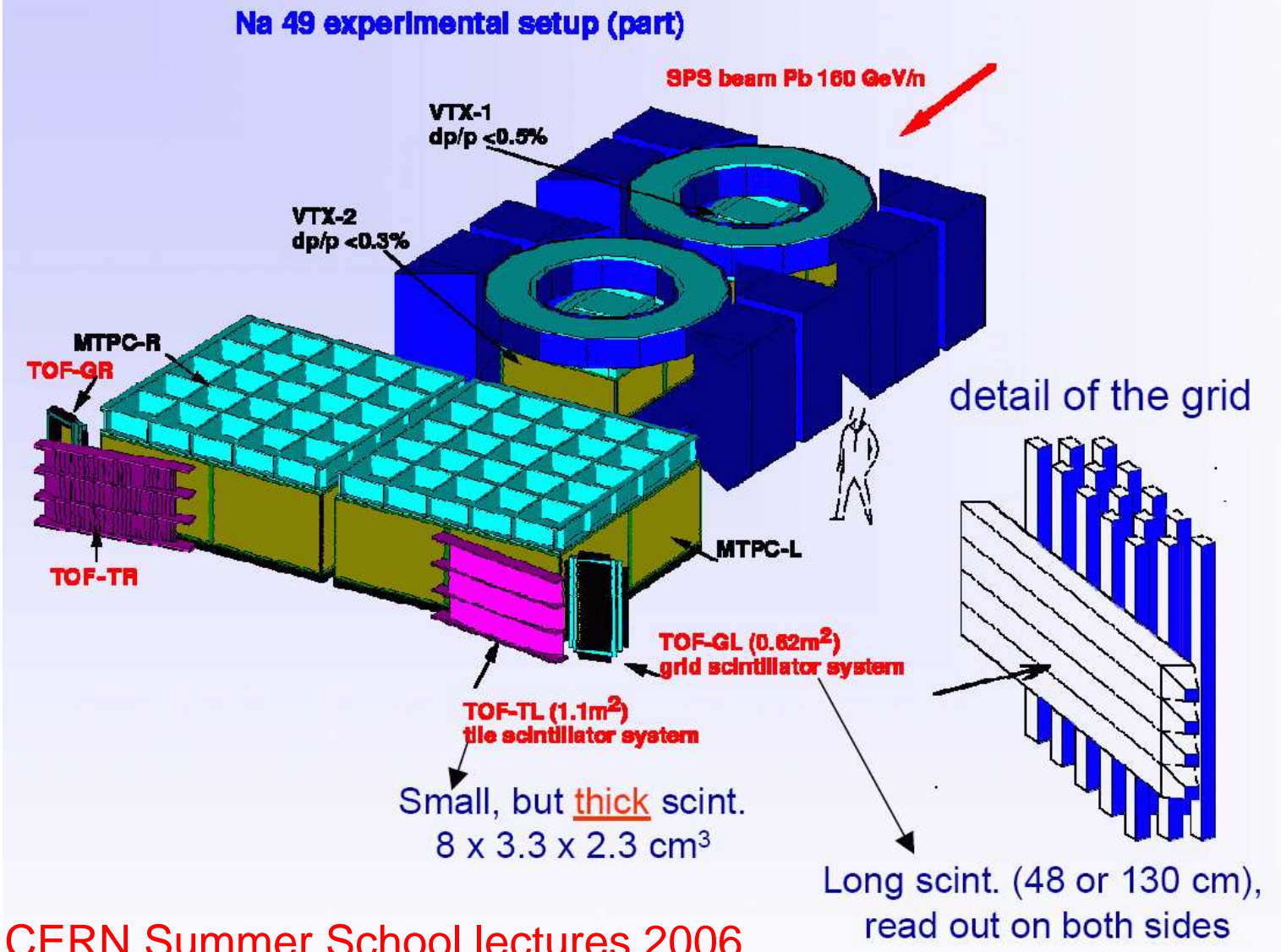
$$\Delta p/p = 4 \cdot 10^{-3}$$

$$l = 10\text{m}, \Delta l/l = 10^{-4}$$

What time resolution is required to do a particle identification up to $X \text{ GeV}/c$?

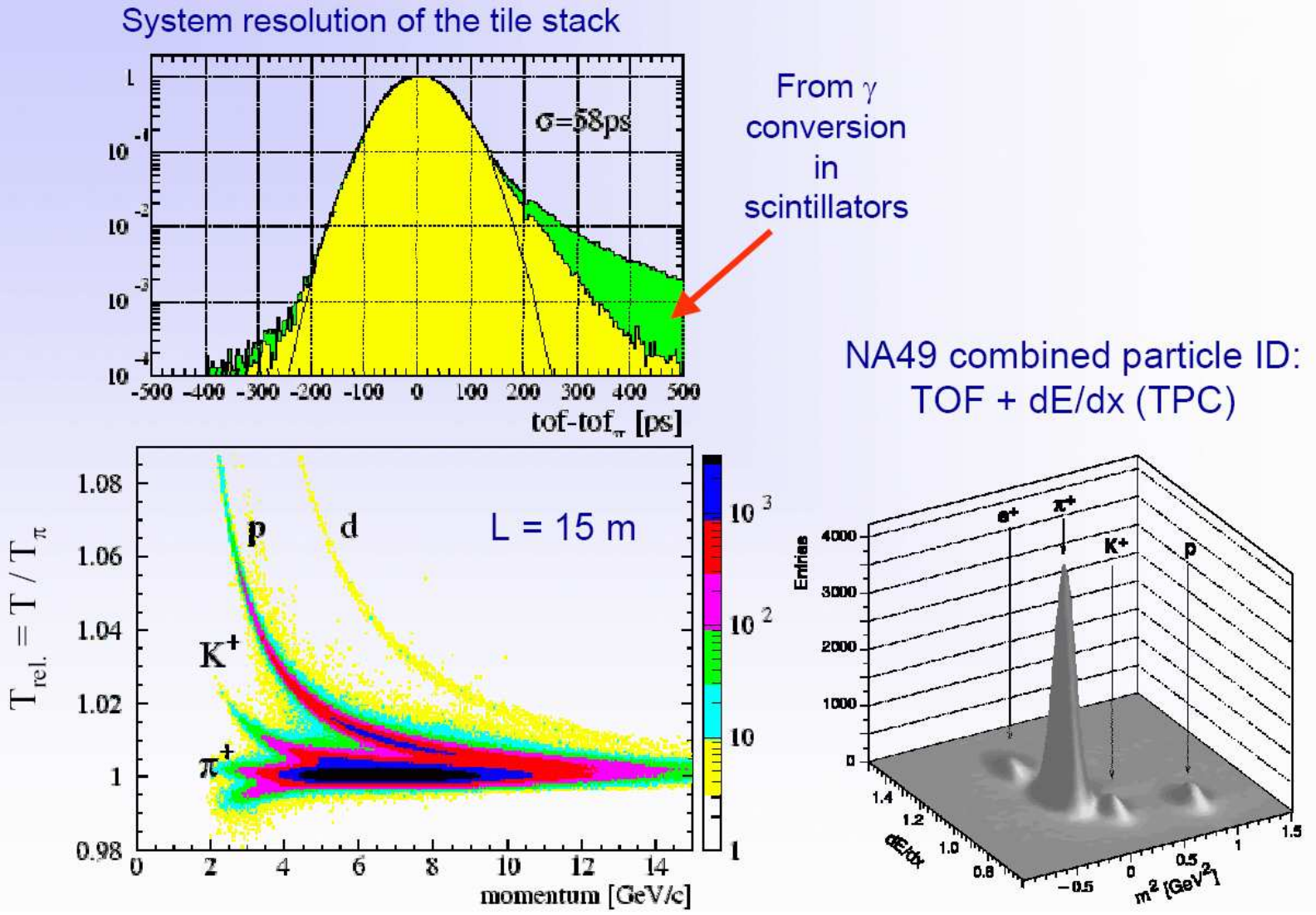

Liczniki czasu przelotu

O.Ullaland, CERN Summer School lectures 2006

Liczniki czasu przelotu

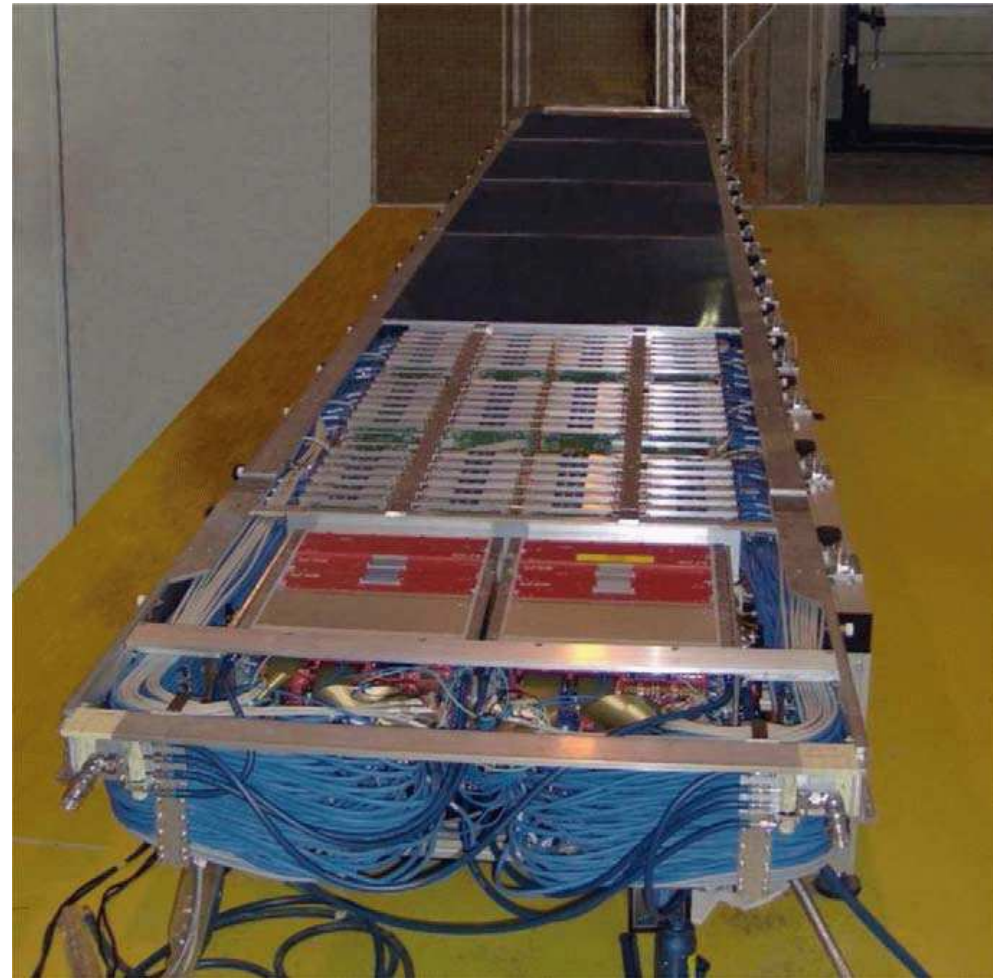
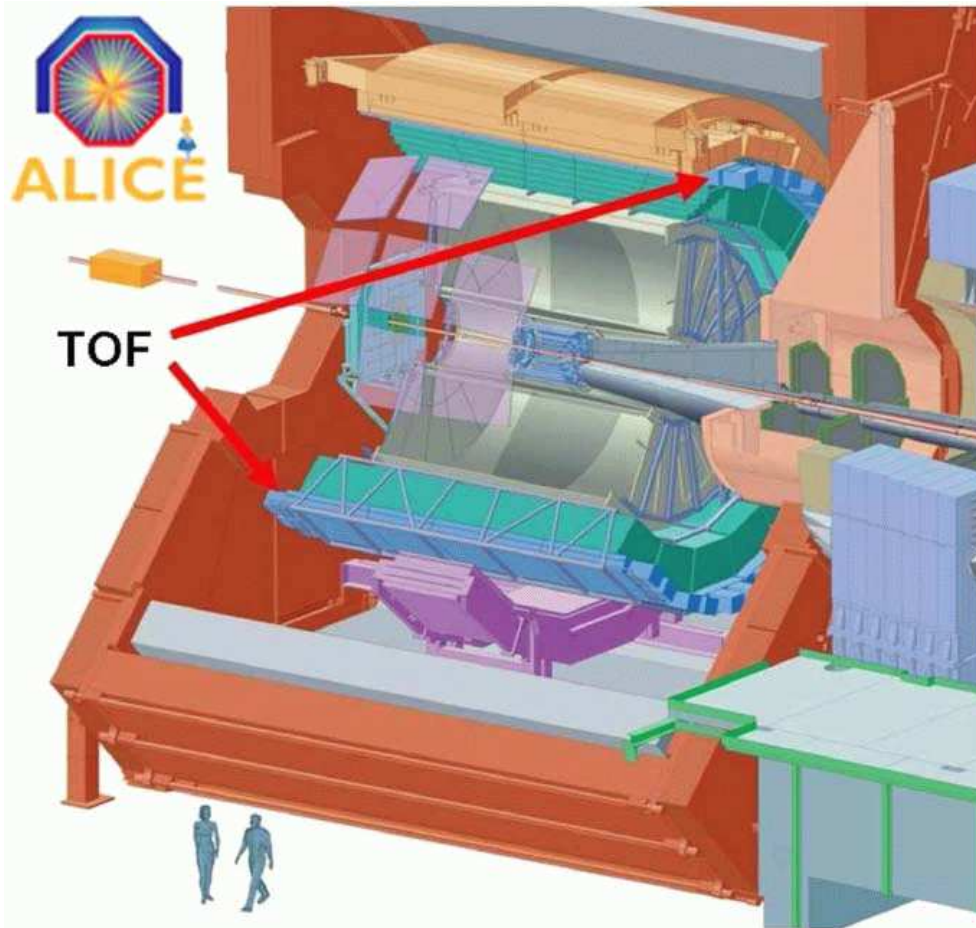

Liczniki czasu przelotu

ALICE

Detektor TOF w części centralnej zbudowany z komór typu Multi-gap RPC

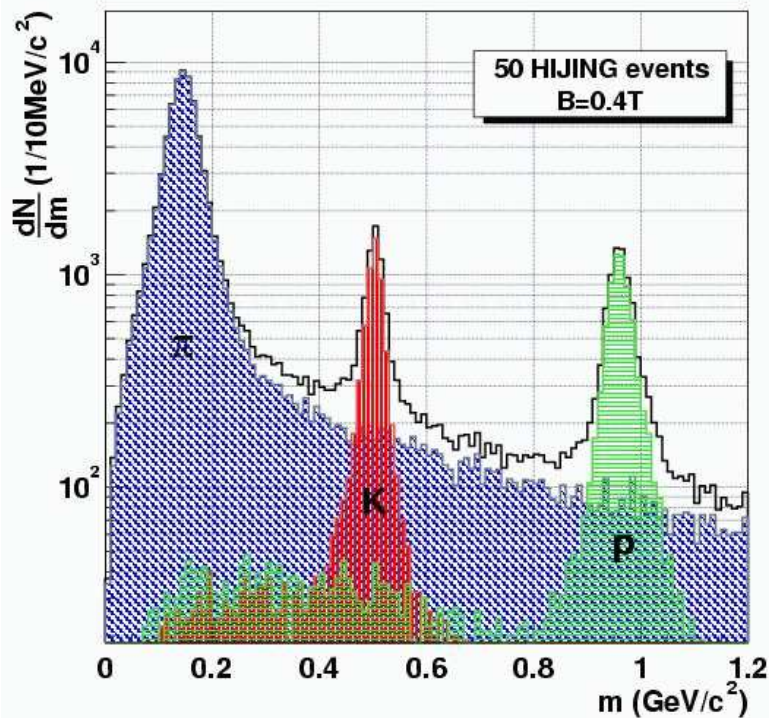

Liczniki czasu przelotu

ALICE

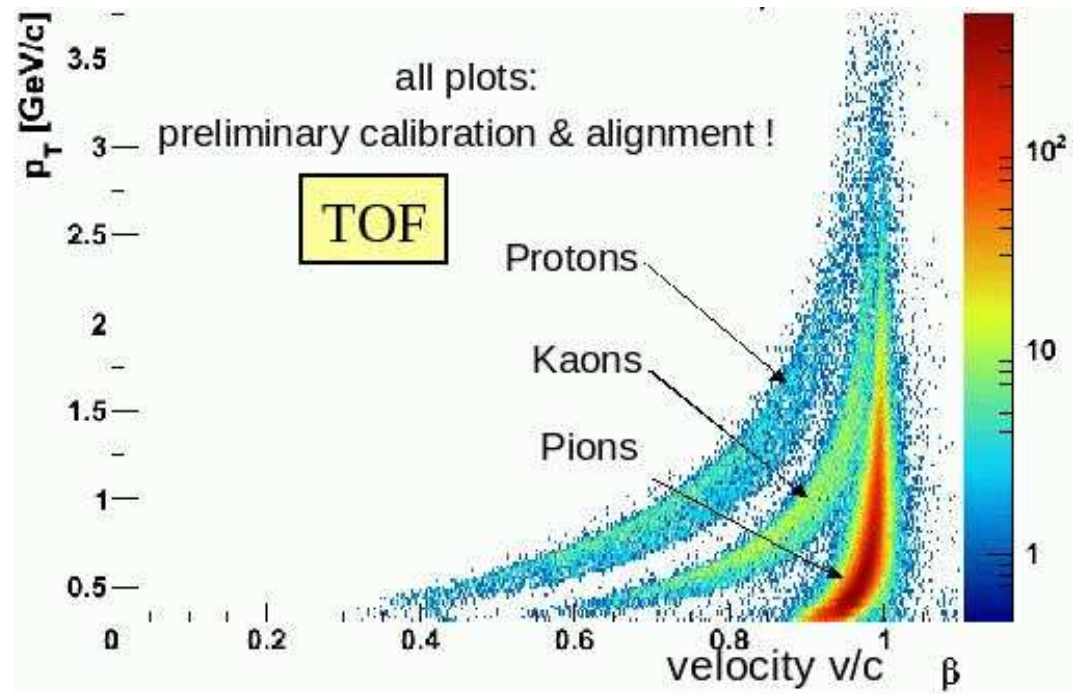
Rekonstruowana masa (TPC+TOF)

Wyniki symulacji MC:

Pęd cząstki vs zmierzona prędkość

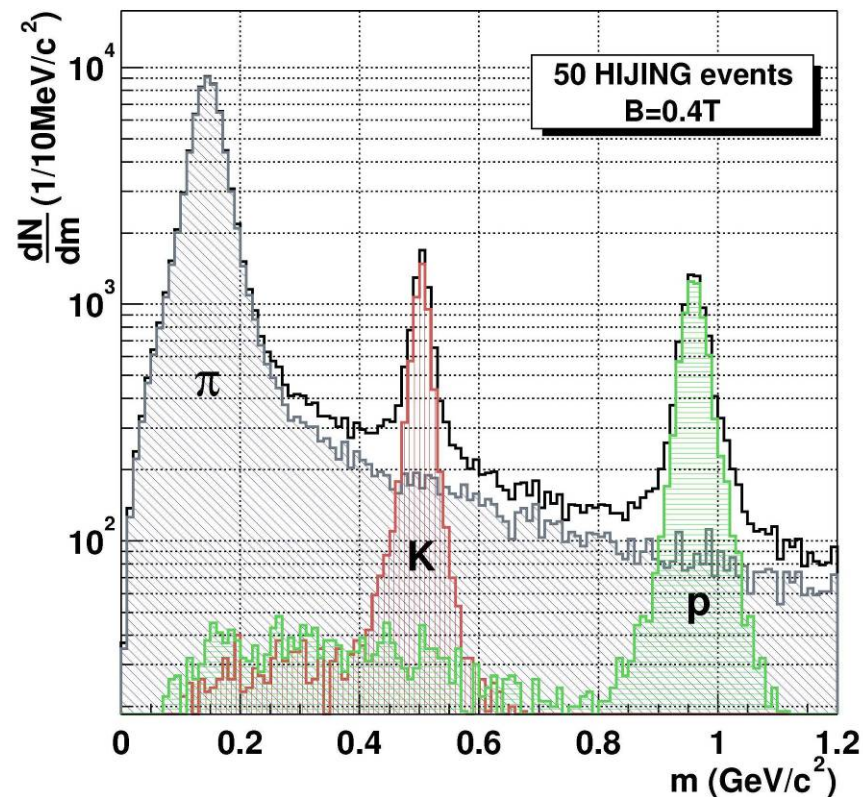
Pierwsze dane z LHC:

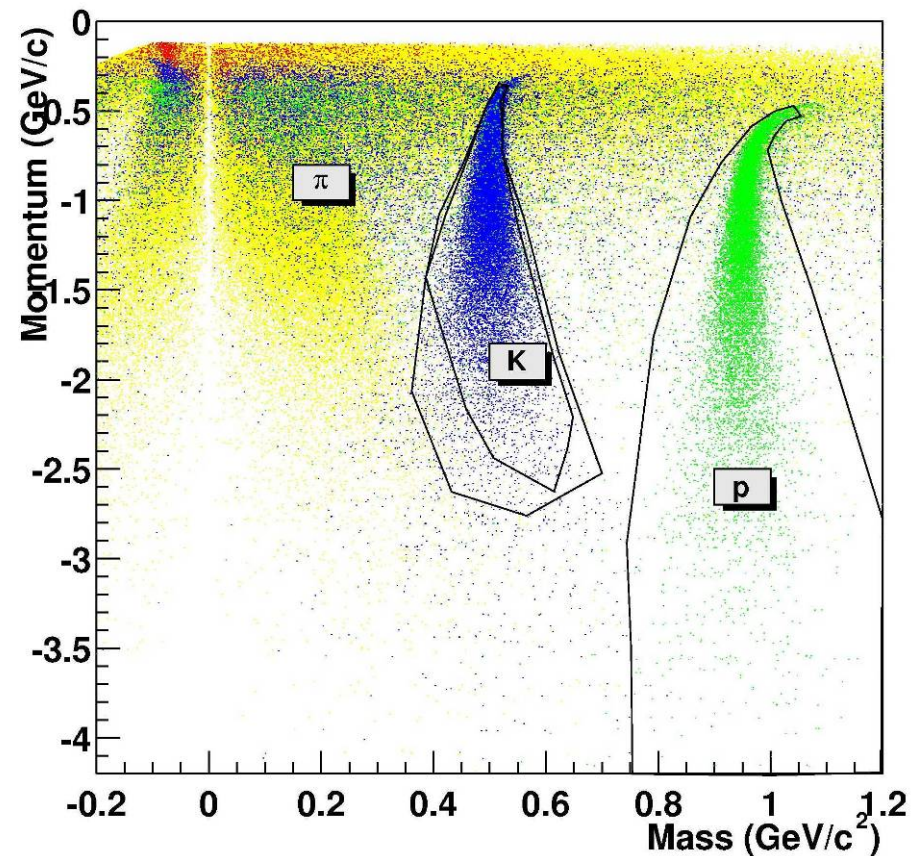

Which gives, with simulated events, particle identification with simple 1D or 2D cuts:

$$m = p \sqrt{c^2 t^2 / l^2 - 1}$$

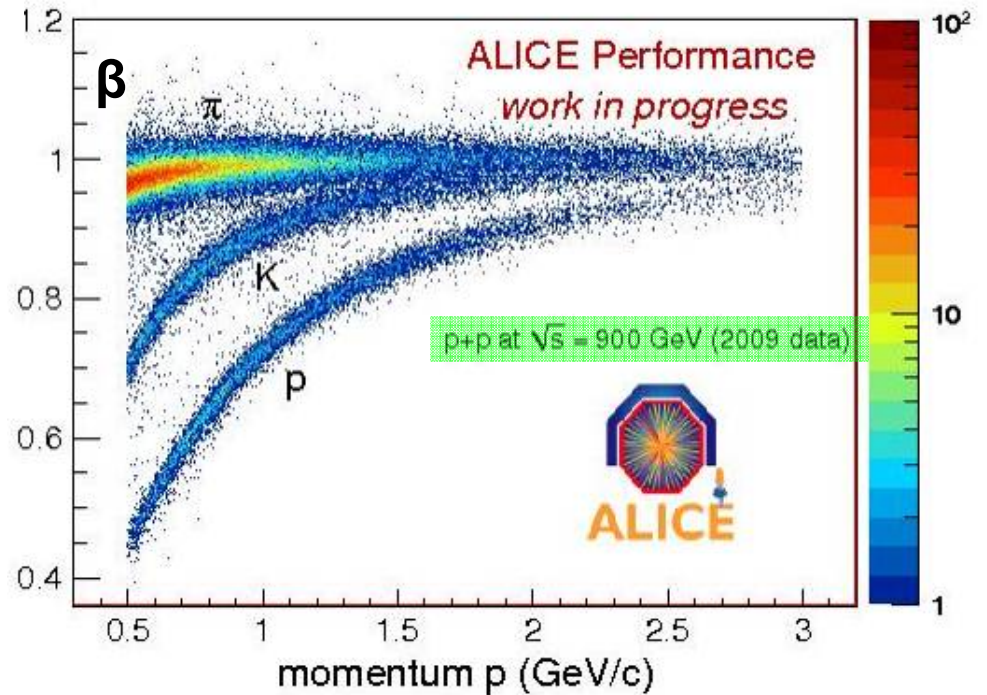
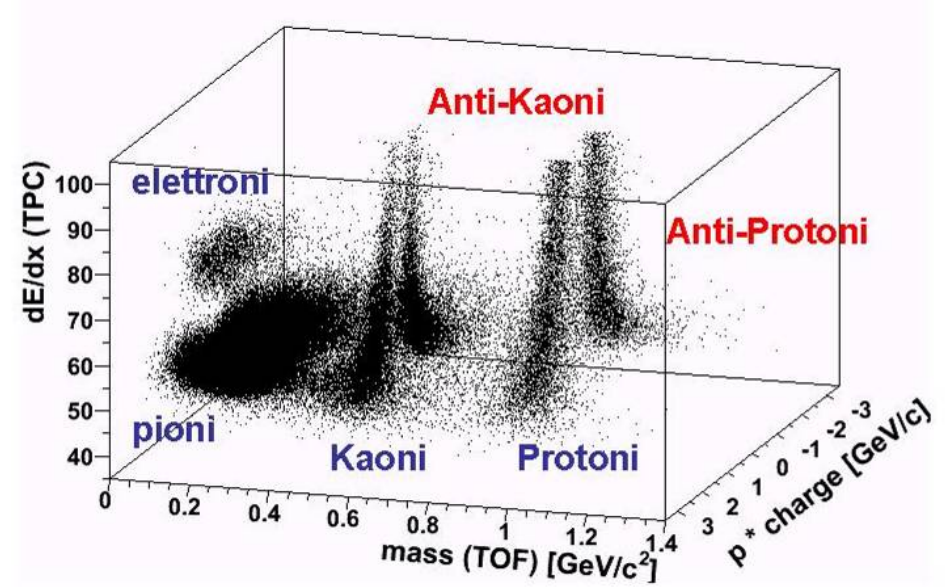
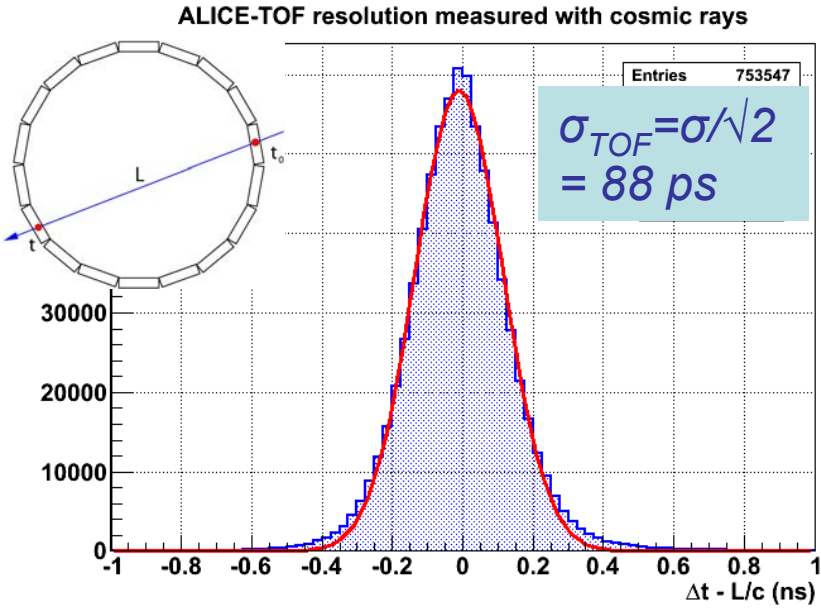
$$m = \pm p \sqrt{c^2 t^2 / l^2 - 1}$$

Neural network and Probability approach will of course also be used.

With real data:

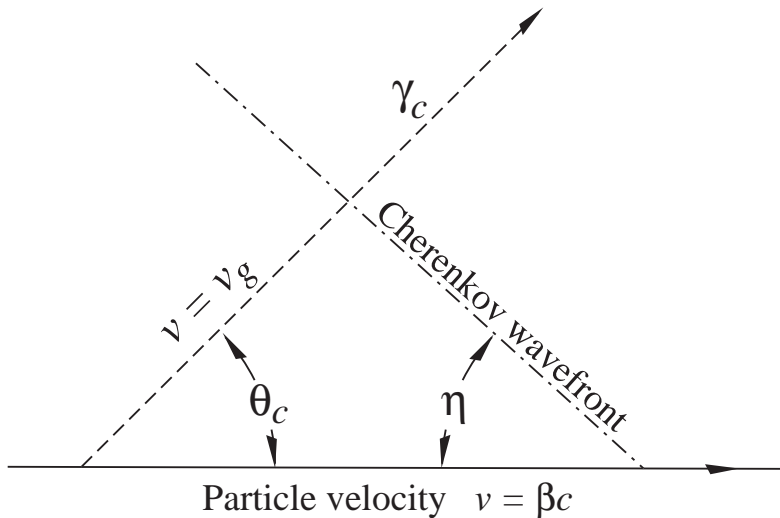

Promieniowanie Czerenkowa

Jeśli cząstka porusza się w ośrodku z prędkością większą niż prędkość światła ($\beta > \frac{1}{n}$) **wzbudzone atomy** mogą wypromieniować **niewielką część** traconej energii w postaci spójnej fali.

Kąt emisji promieniowania:

$$\cos \theta_c = \frac{1}{n\beta}$$

Widmo promieniowania jest ciągłe.

Liczba emitowanych fotonów na jednostkę energii:

$$\frac{d^2 N_\gamma}{dE_\gamma dx} = \frac{\alpha z^2}{hc} \sin^2 \theta_c$$
$$\approx 370 \frac{1}{\text{eV} \cdot \text{cm}} \cdot \sin^2 \theta_c$$

Pomiar kąta rozwarcia stożka pozwala na bezpośredni pomiar prędkości cząstki!

Identyfikacja cząstek

Progowe detektory Czerenkowa

Promieniowanie Czerenkowa emitowane jest tylko gdy $\beta > \frac{1}{n}$.

Liczba emitowanych fotonów

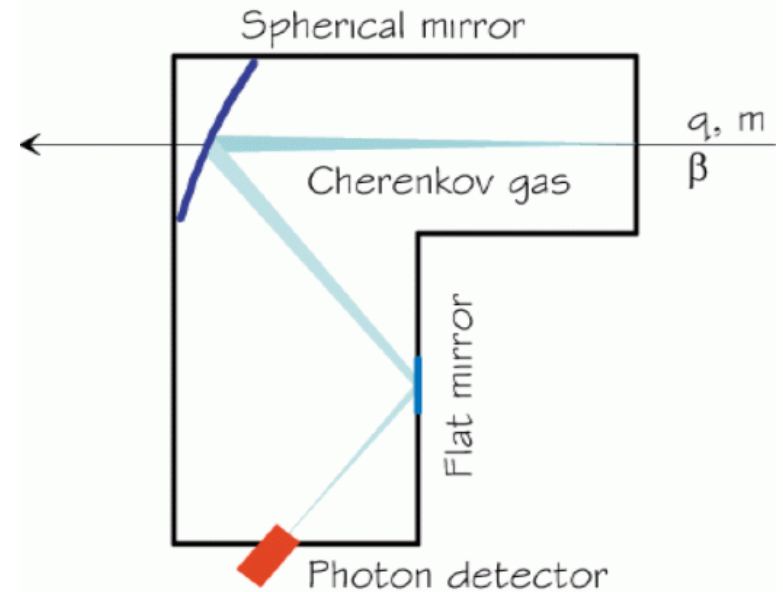
$$N_{ph} \sim \sin^2 \theta = 1 - \frac{1}{n^2 \beta^2}$$

rośnie szybko powyżej progu.

⇒ “tagowanie” cząstek powyżej progu

⇒ efektywna rozróżnianie cząstek o różnych masach

Najczęściej stosuje się układy kilku liczników o różnych n ⇒ możliwość identyfikacji w szerszym zakresie pędów

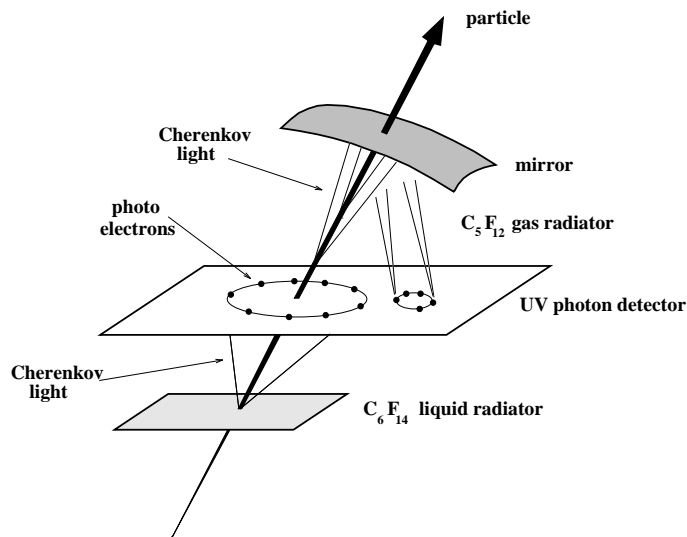

materiał	$n-1$	γ_{thr}
kwarc	0.46	1.37
woda	0.33	1.52
aerożel	0.025-0.075	2.7-4.6
izobutan	0.00127	19.9
powietrze	$2.8 \cdot 10^{-4}$	41.2
hel	$3.3 \cdot 10^{-5}$	123

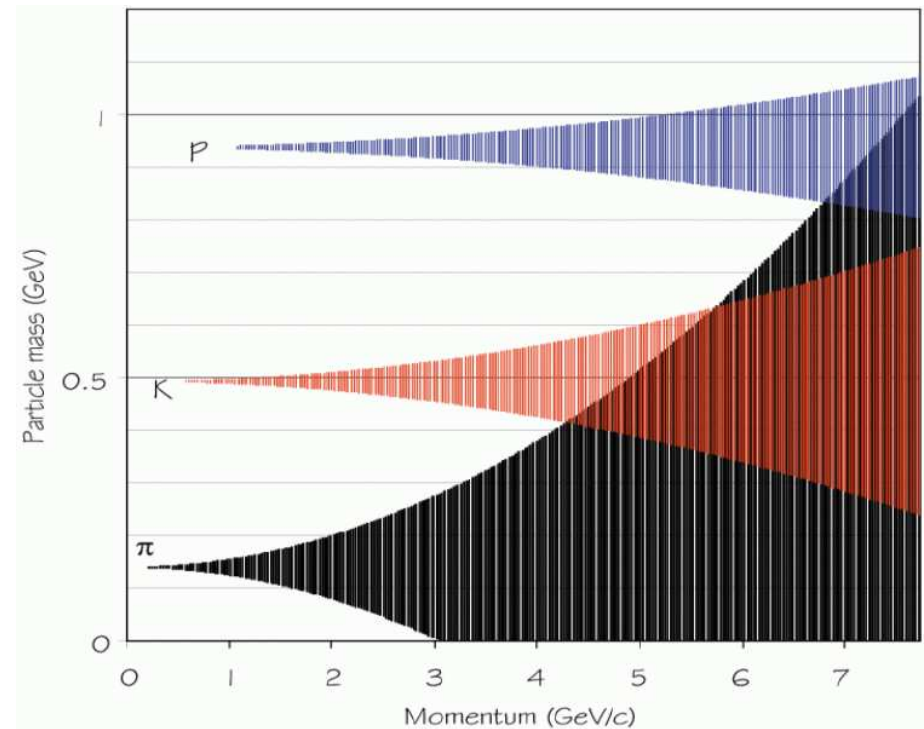
Identyfikacja cząstek

Detektory RICH Ring Imaging CHerenkov detector

Jeśli światło emitowane przez cząstkę skierujemy na zwierciadło wklęsłe to otrzymamy obraz w kształcie okręgu w płaszczyźnie ogniskowej.

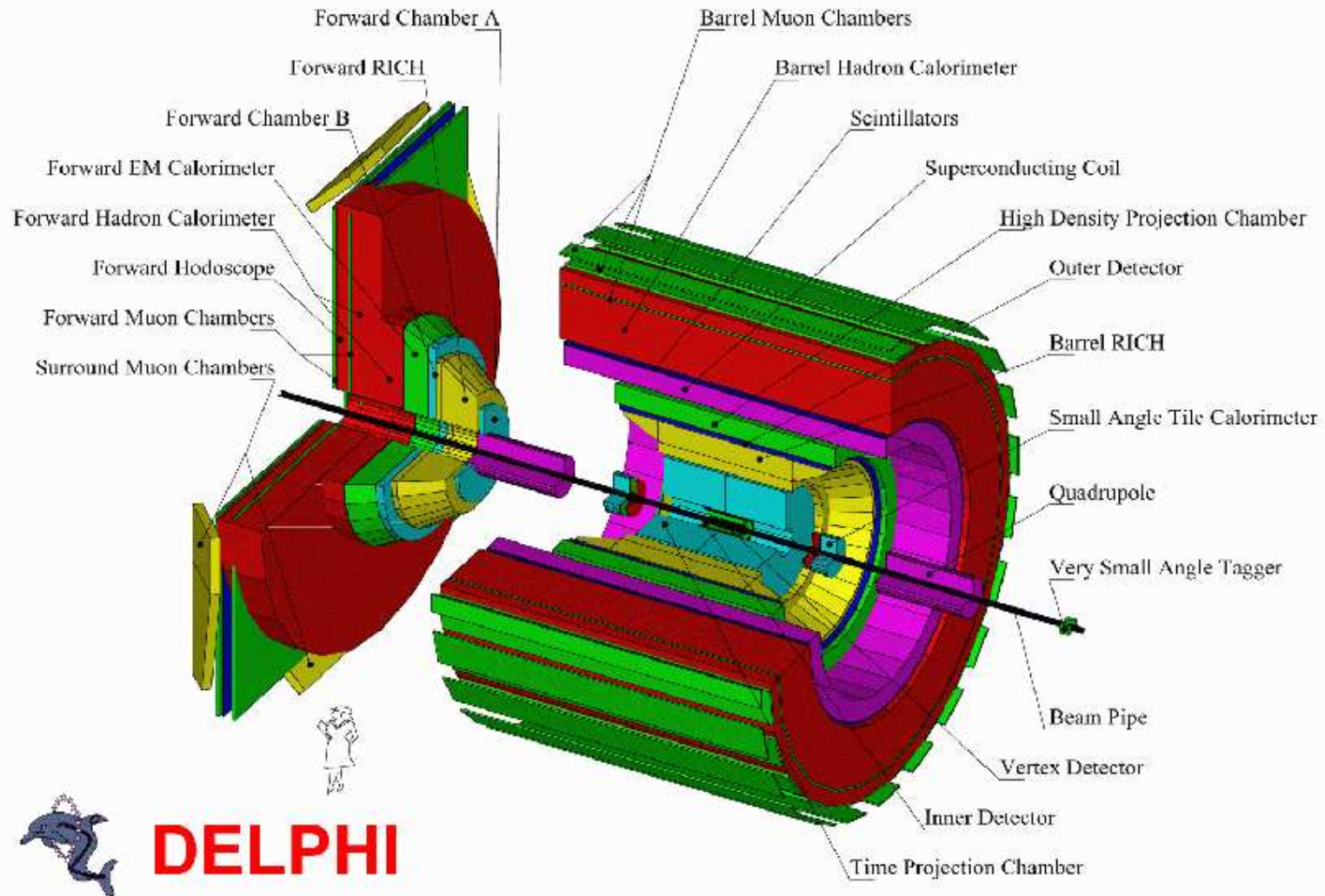

Przykład: $n = 1.333$, $\sigma_\theta = 15 \text{ mrad}$,
 $\frac{\sigma_p}{p^2} = 5 \cdot 10^{-5}$

Rozmiar okręgu pozwala wyznaczyć kąt emisji promieniowania $\Rightarrow$ prędkość

Identyfikacja cząstek

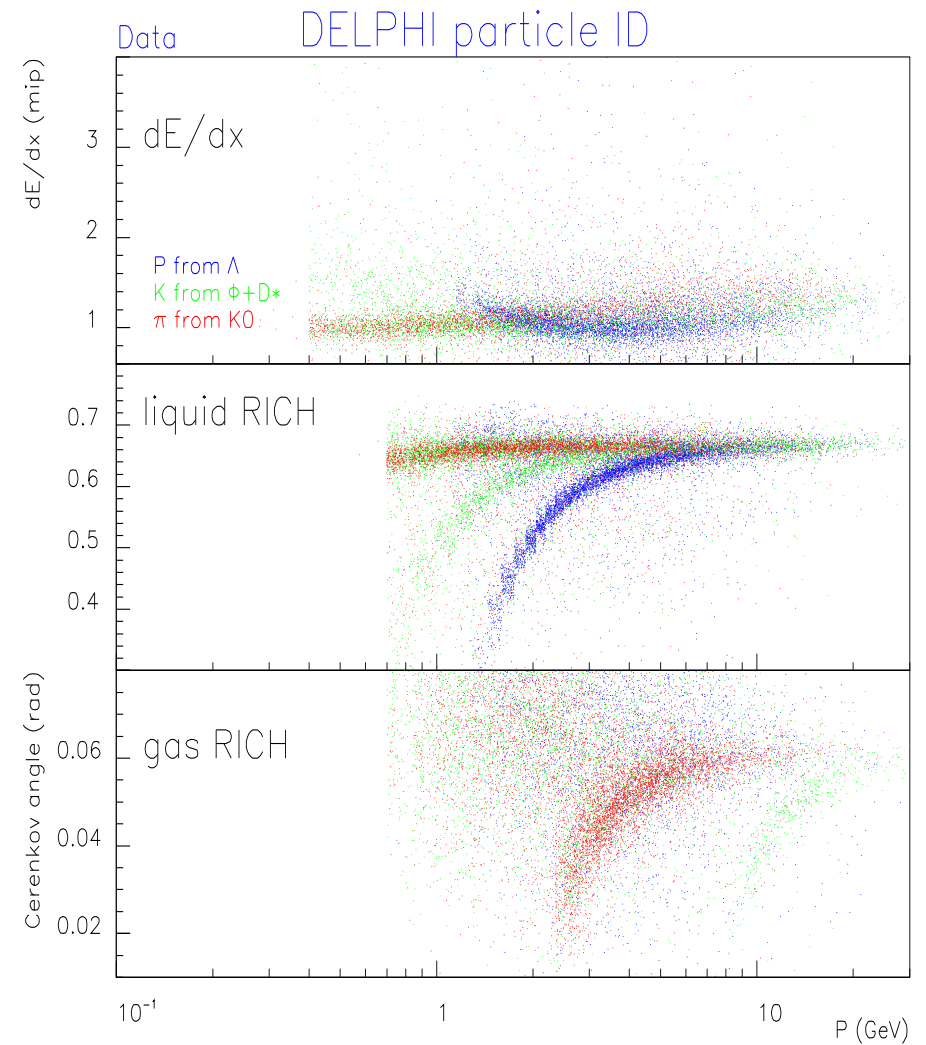
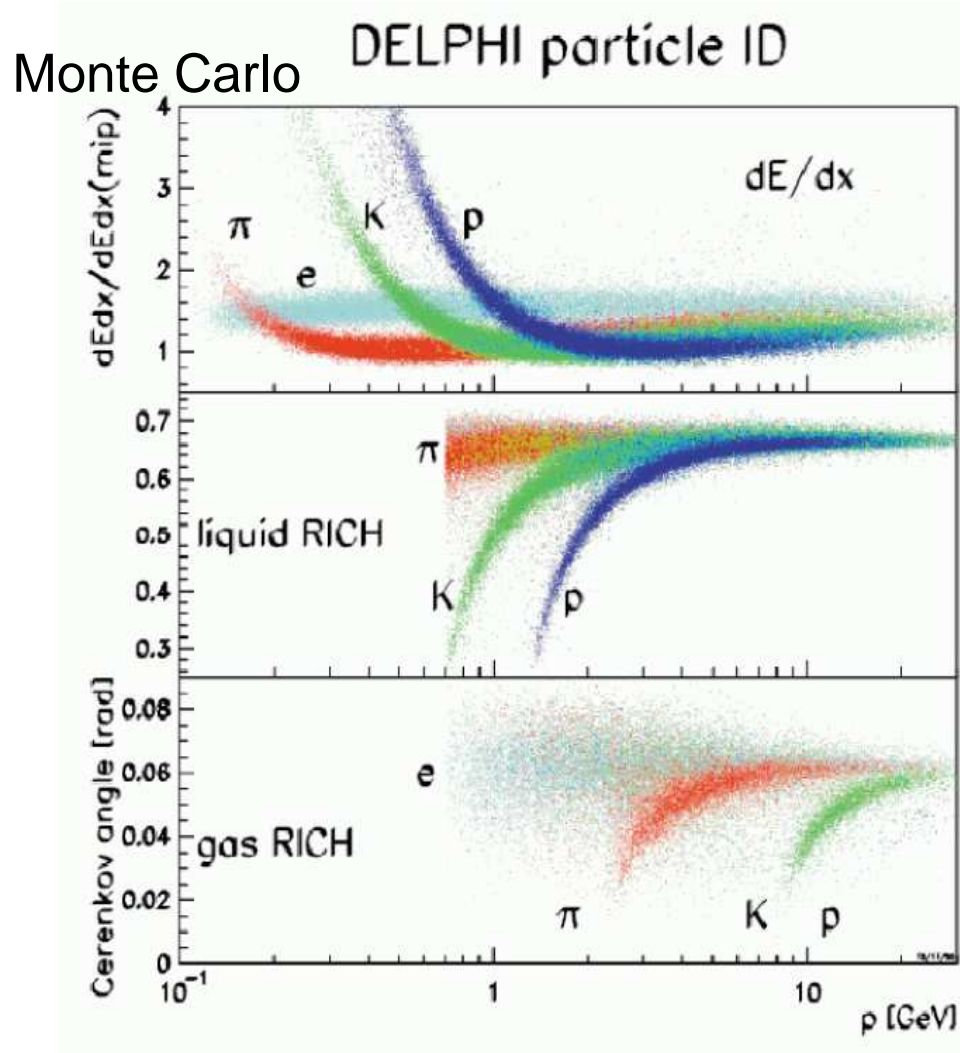

Identyfikacja cząstek

Detektory RICH

@ DELPHI

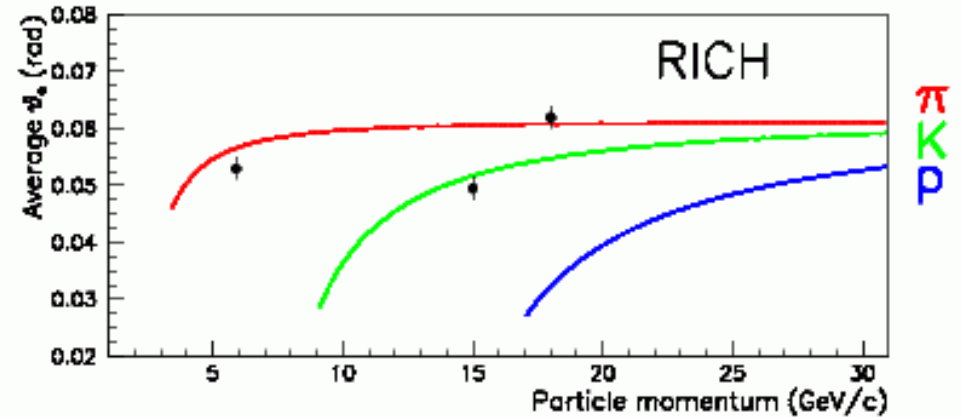
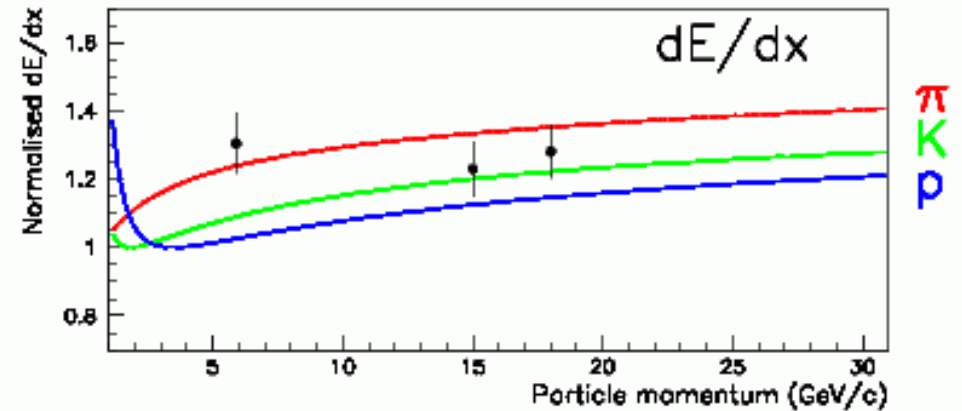
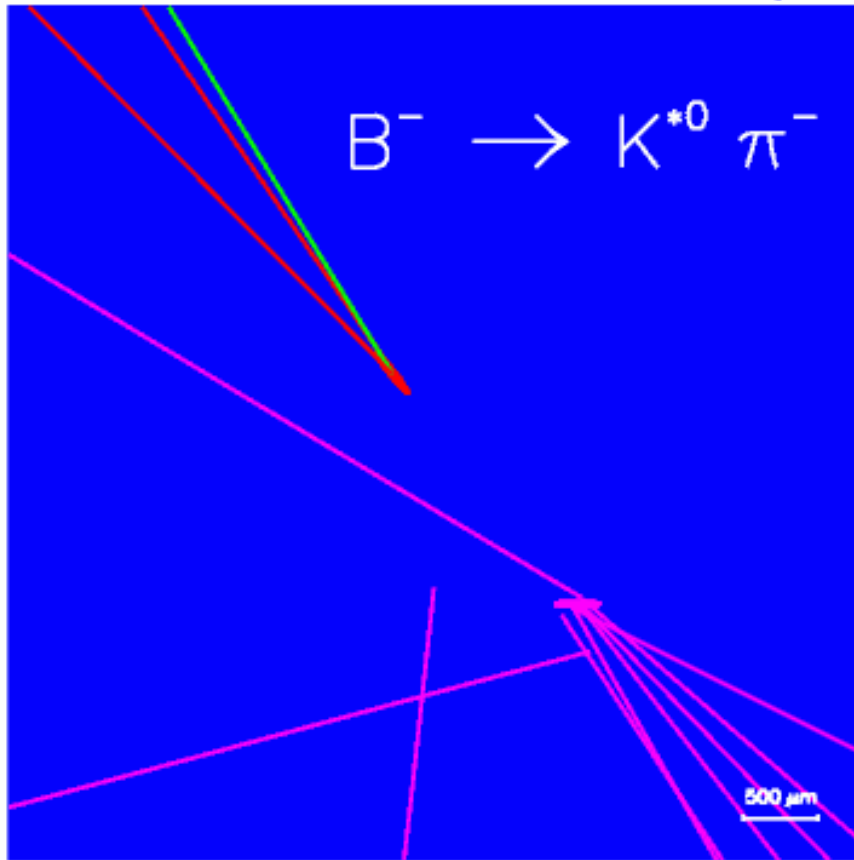

Identyfikacja cząstek

Przykład rekonstrukcji rozpadu $B^- \rightarrow K^{*0} \pi^- \rightarrow K^- \pi^+ \pi^-$ w oparciu o RICH

DELPHI Vertex Display

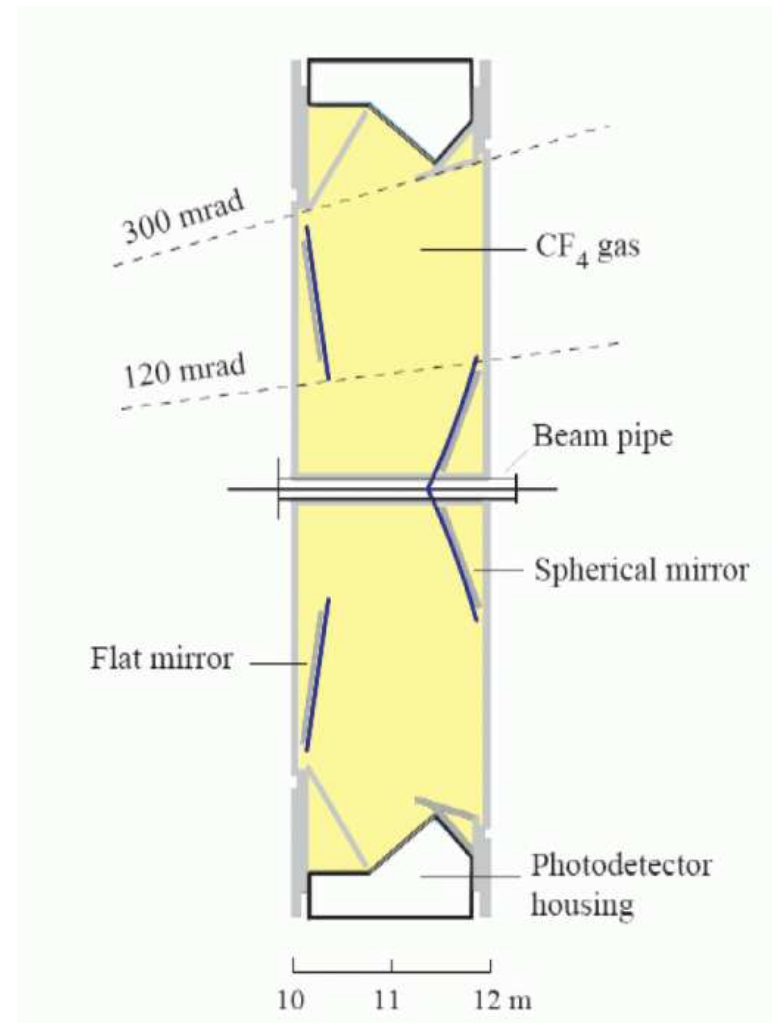
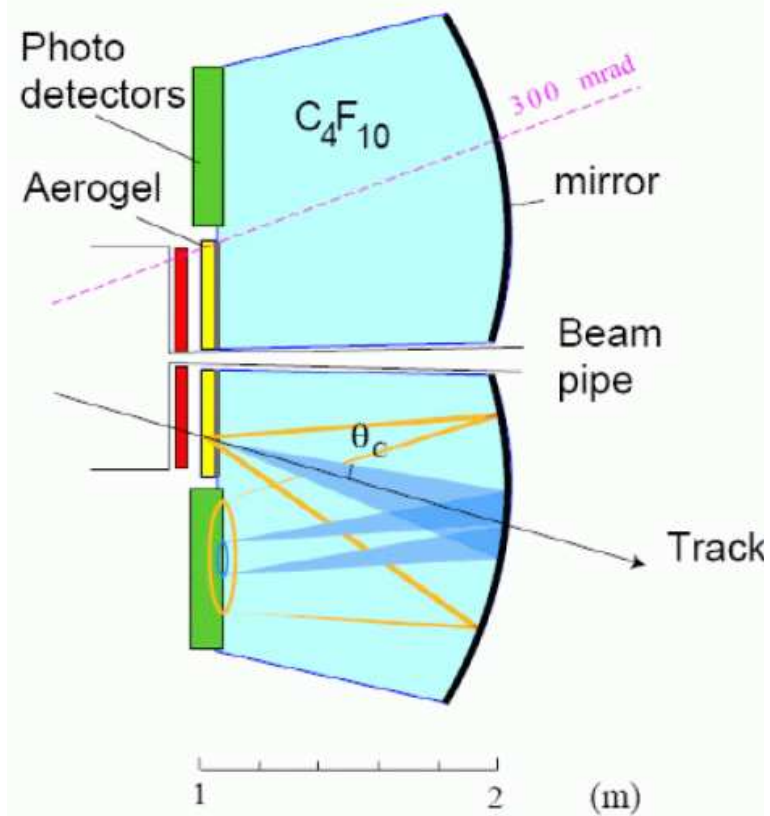
Run: 41541 Event: 1181

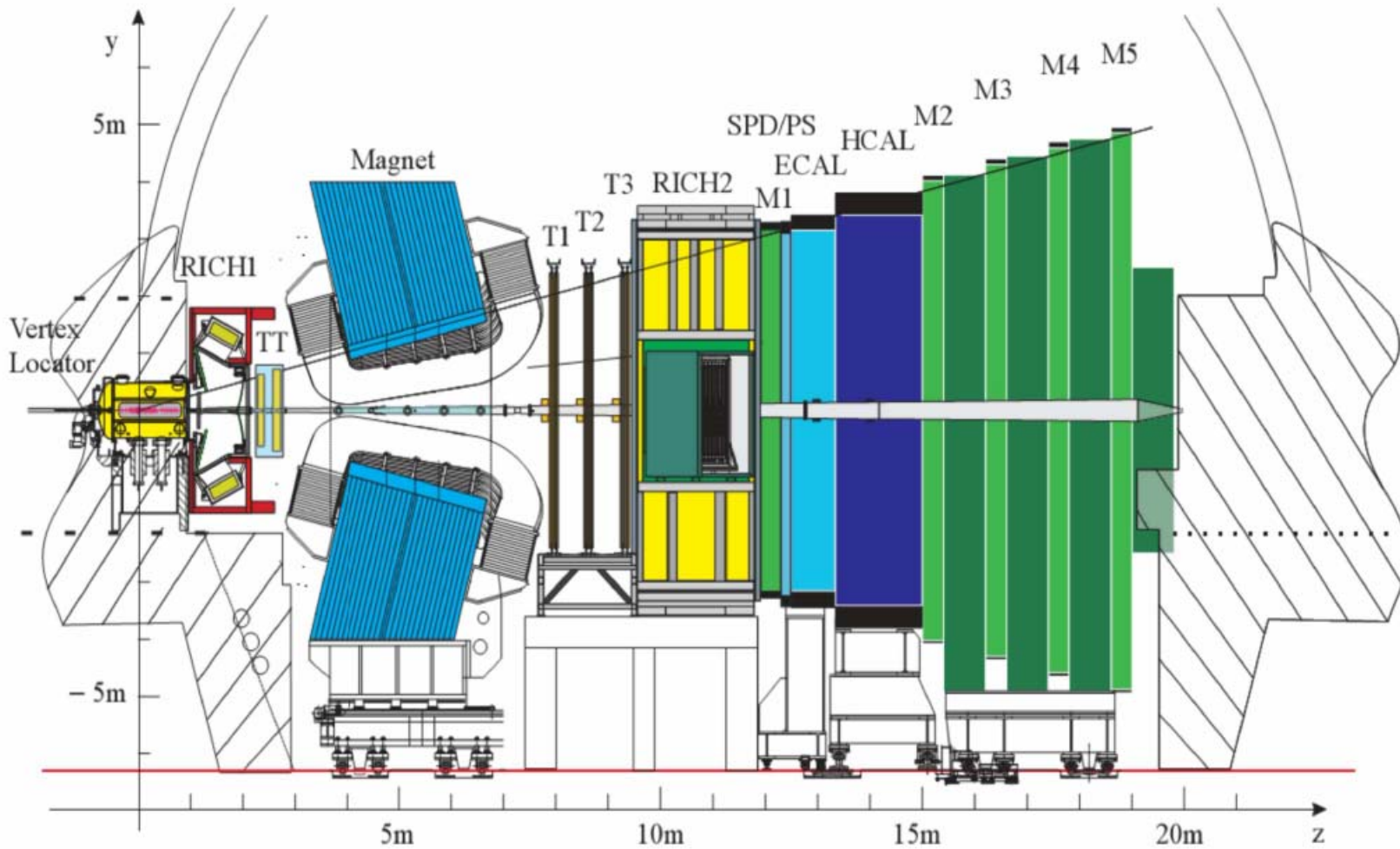

Identyfikacja cząstek

Detektory RICH

@ LHCb

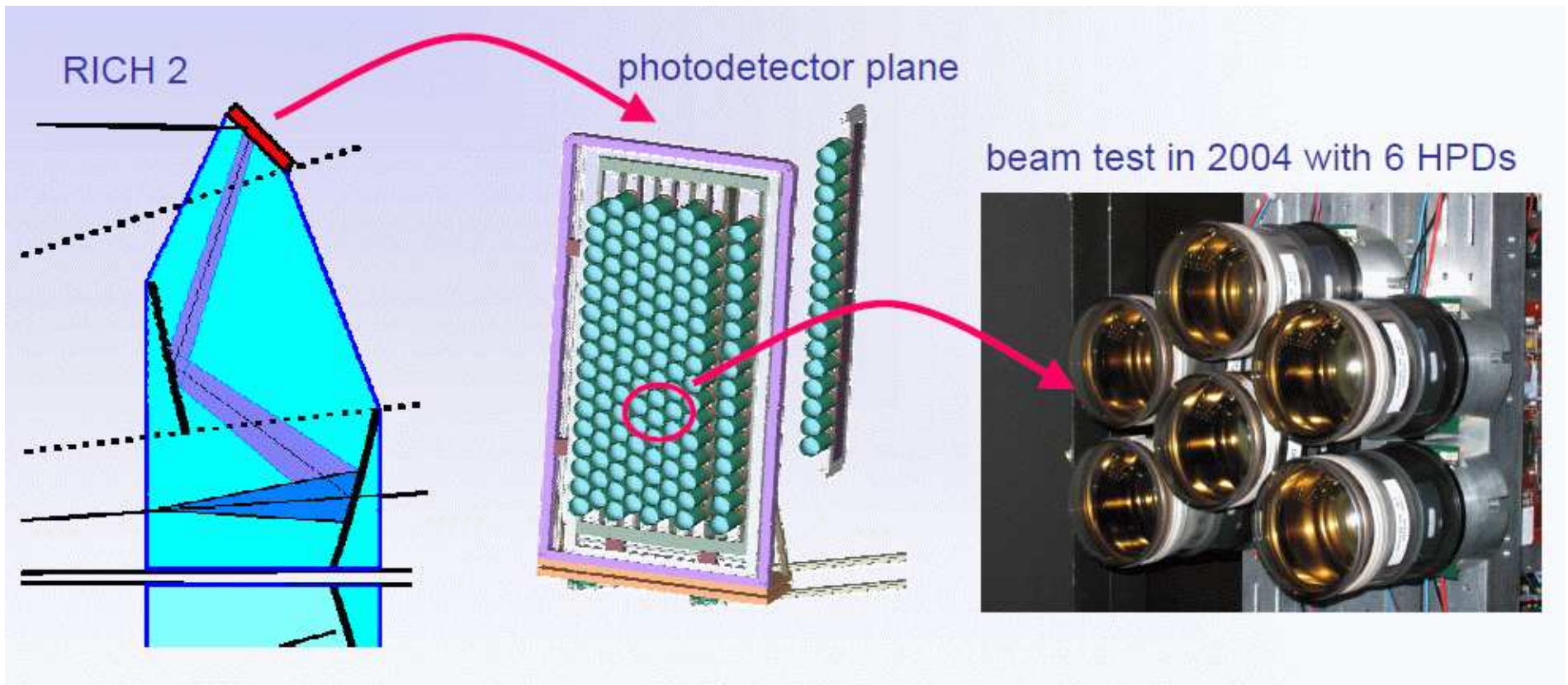

Identyfikacja cząstek

Detektory RICH

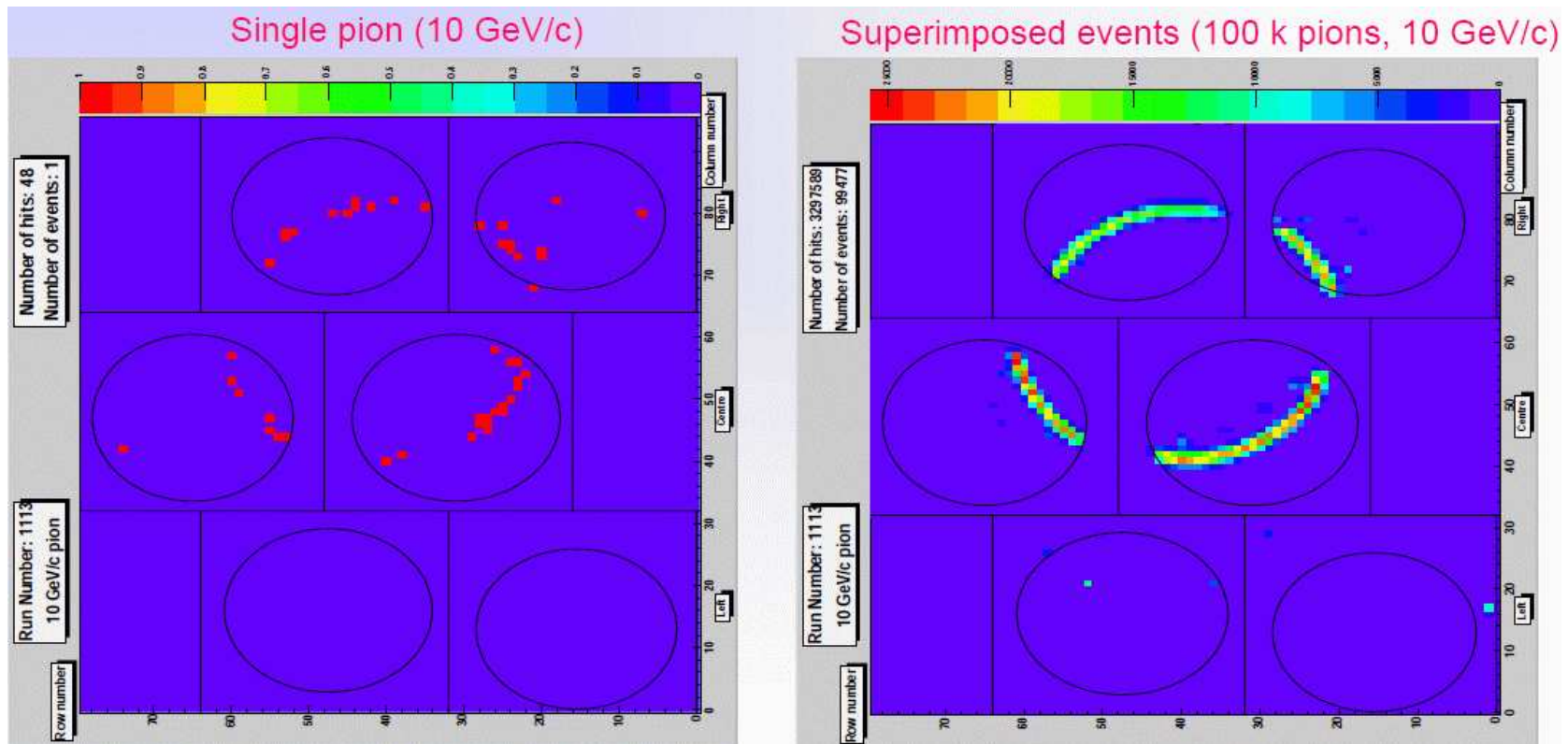
@ LHCb

Identyfikacja cząstek

LHCb

Przypadki z detektora RICH z radiatorem C_4F_{10} na wiązce testowej

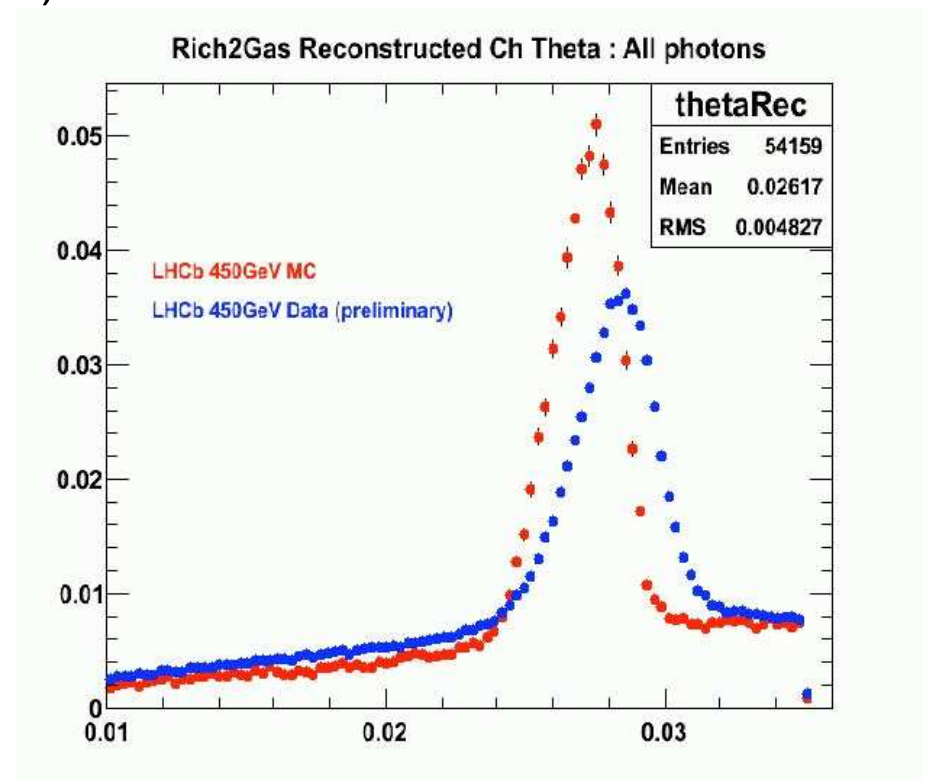
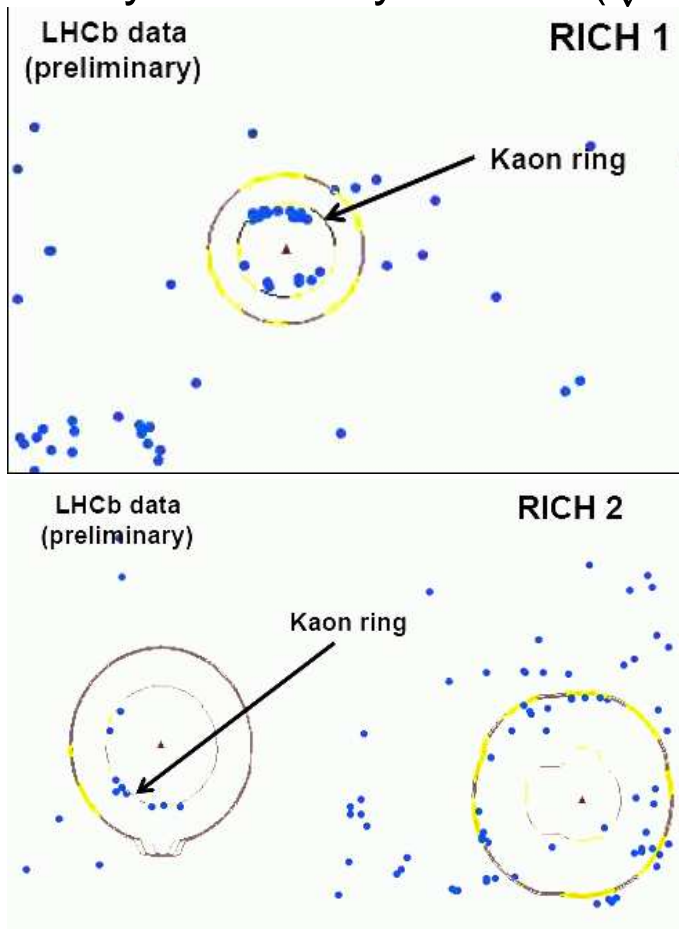
Pojedyncza cząstka: tylko kilkanaście punktów, ale wystarcza.

Identyfikacja cząstek

LHCb

Pierwsze wyniki z danych LHC ($\sqrt{s} = 900\text{GeV}$)

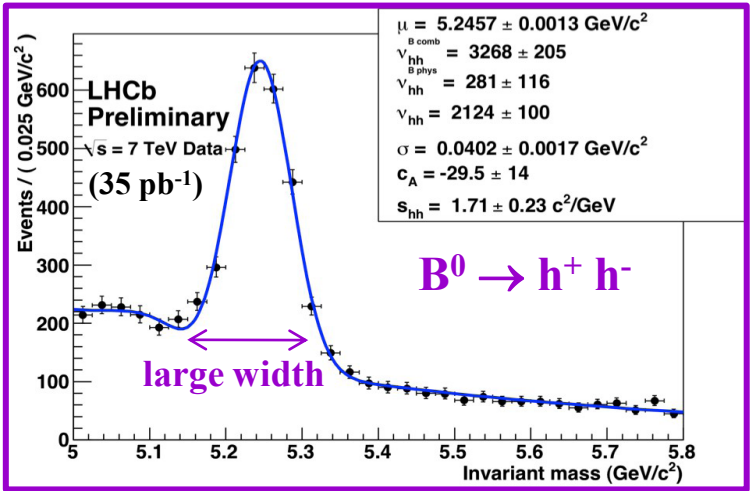

Porównanie z oczekiwanym kątem emisji
⇒ dyskryminacja π vs K

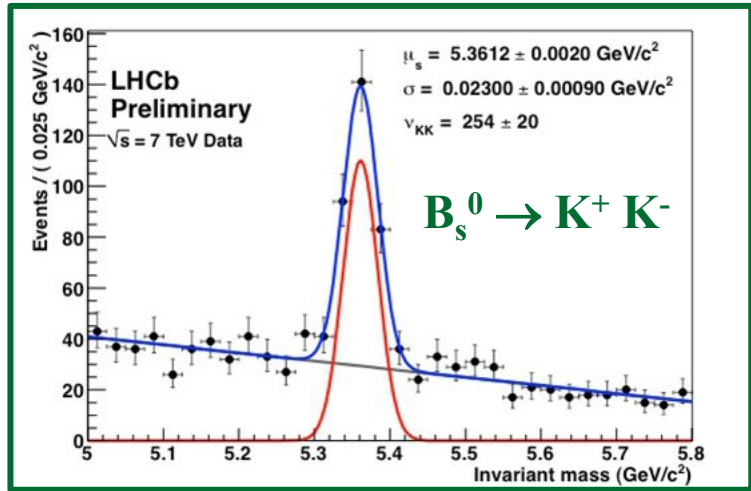

Detector performance: Particle Identification on $B \rightarrow hh$

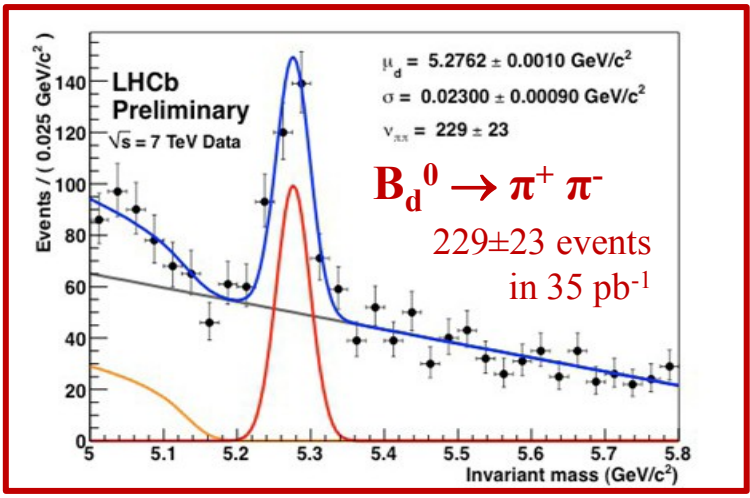
No particle identification $\rightarrow$ any 2 hadrons!

particle identification of 2 Kaons

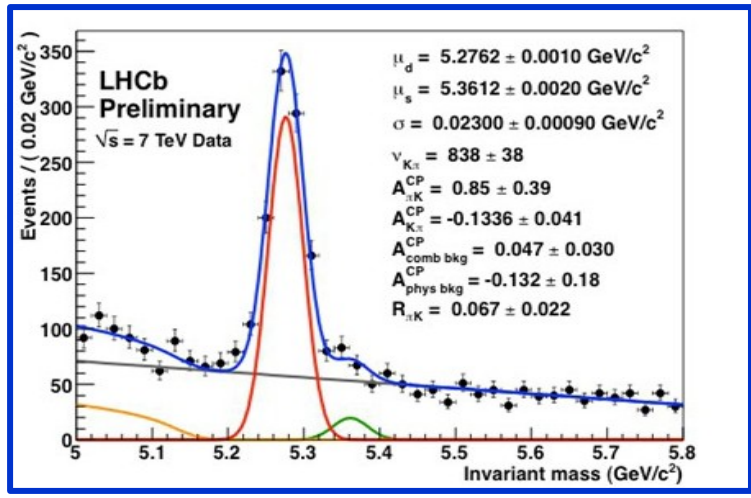

particle identification of 2 π
 $BR(B \rightarrow \pi^+ \pi^-) = 5 \times 10^{-6}$!

particle identification of 1 π and 1 K

$B_d^0 \rightarrow K \pi$ & $B_s^0 \rightarrow K \pi$
(will get as many $K\pi$ in <1 fb⁻¹ as Belle in 1000 fb⁻¹)

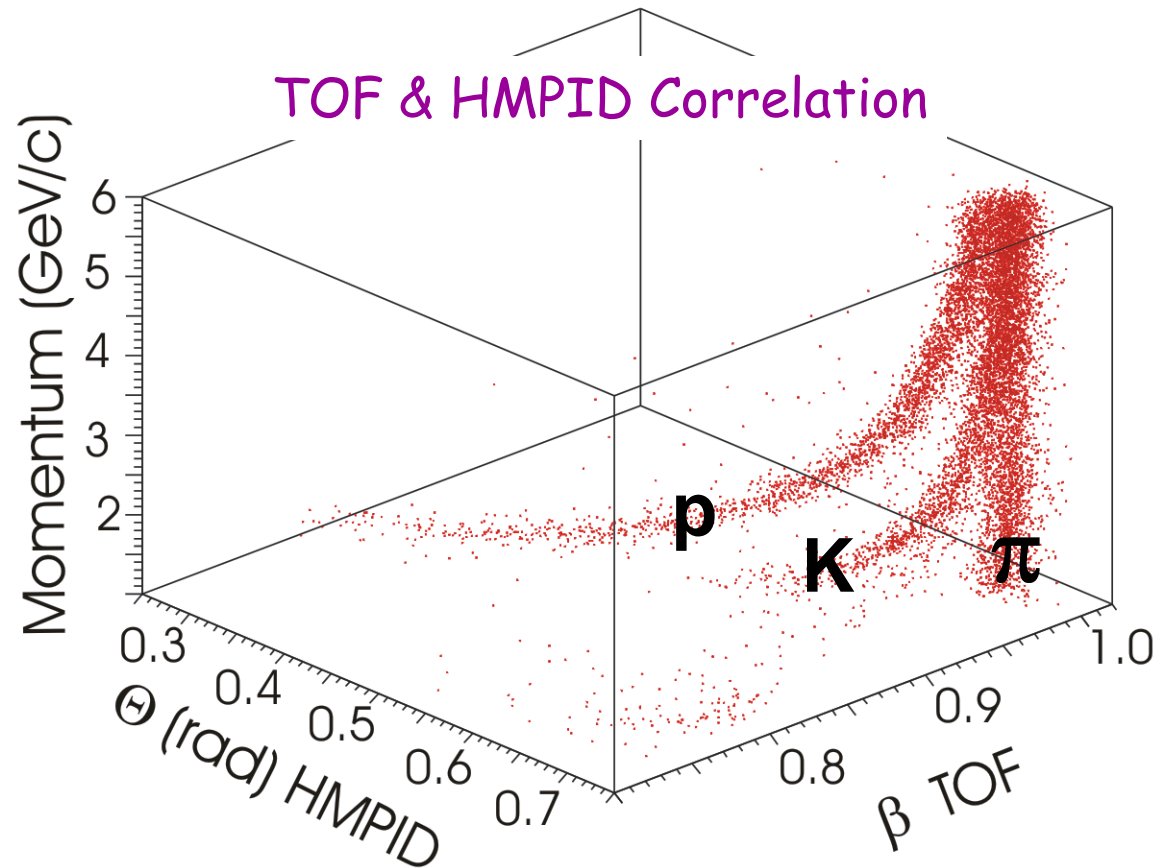

Expectations 2011:
LHCb: 6500 ev./fb⁻¹
(CDF: 1100 ev./fb⁻¹)

what is expected at ALICE combining RICH and TOF

PID Performance

For $p > 2.5$ GeV/c
K-ID also improved with
HMPID info
(on $\sim 8\%$ of the central
acceptance)

π and protons ID "easier" task, up to 5 GeV/c with:

PID Efficiency $> 90\%$ and $< 10\%$ Contamination for π

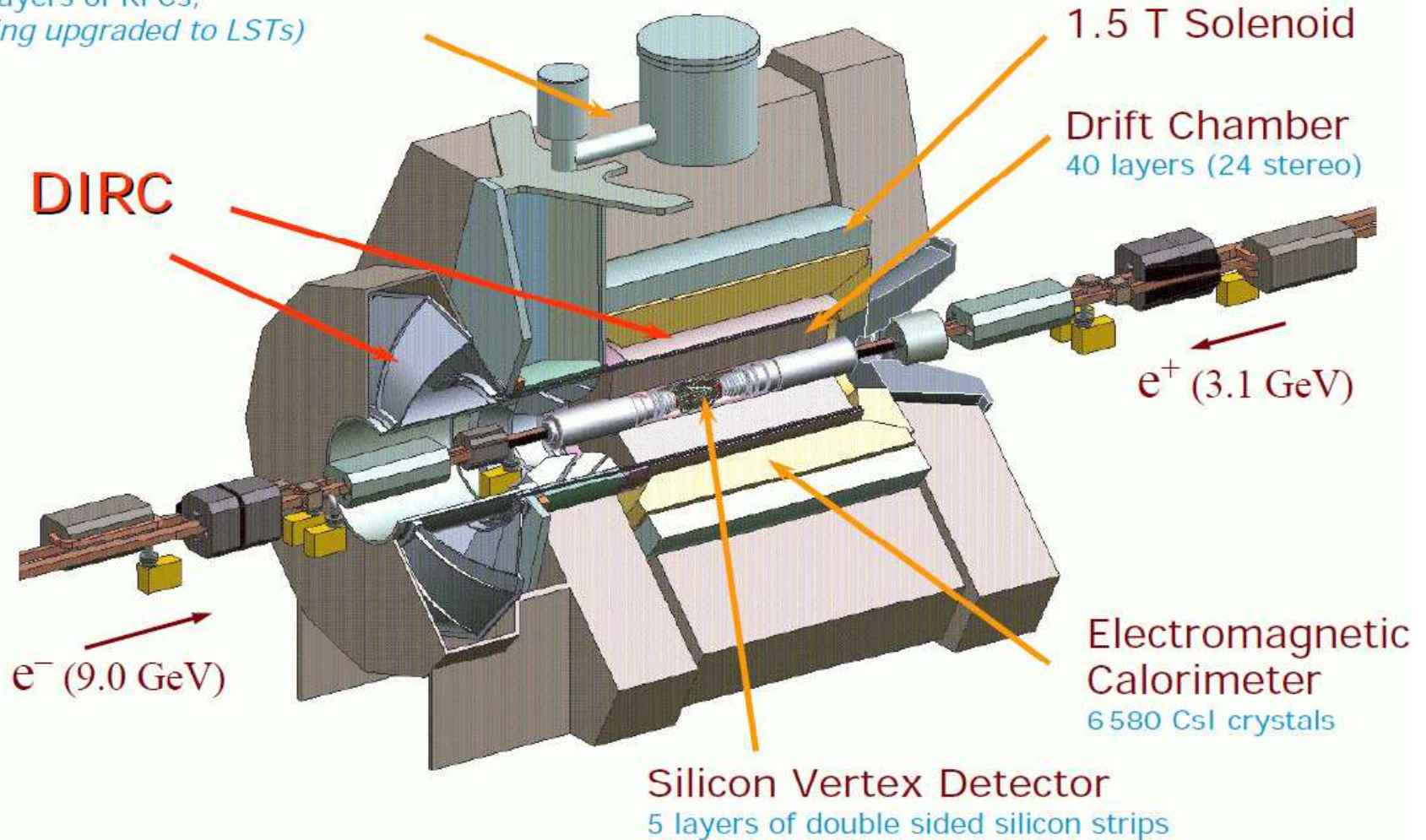
PID Efficiency $90\%-70\%$ and $< 10\%$ Contamination for protons

Identyfikacja cząstek

Detektor BaBar

Instrumented Flux Return

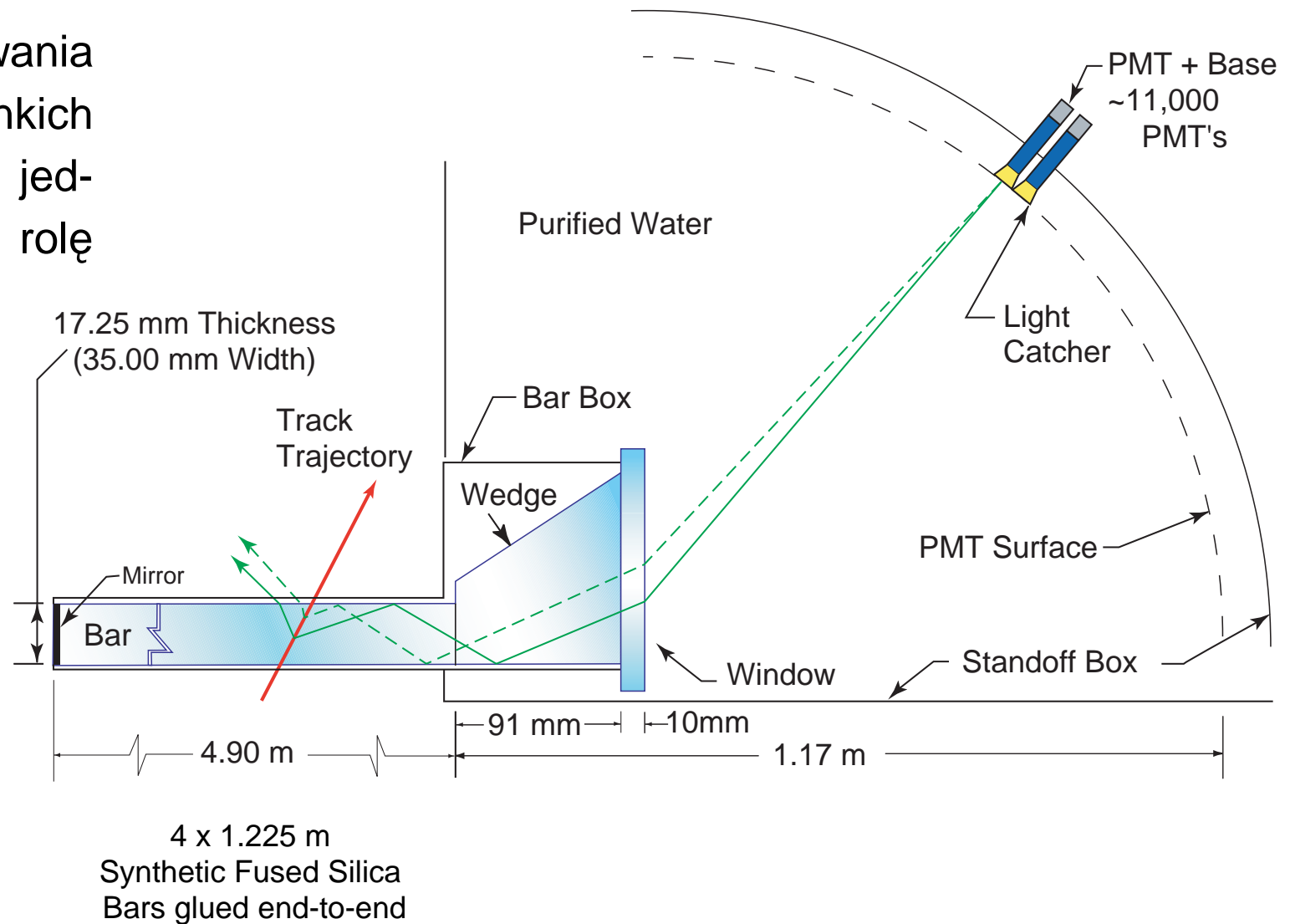
19 layers of RPCs,
(being upgraded to LSTs)

Identyfikacja cząstek

DIRC @BaBar

Emisja promieniowania Czerenkowa w cienkich warstwach, które jednocześnie pełnią rolę światłowodów.

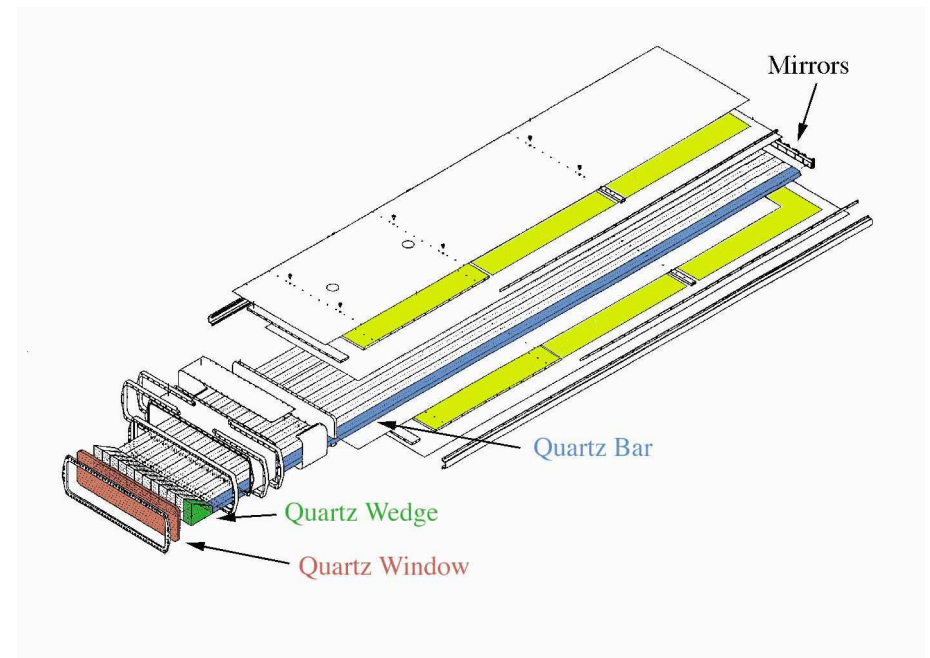
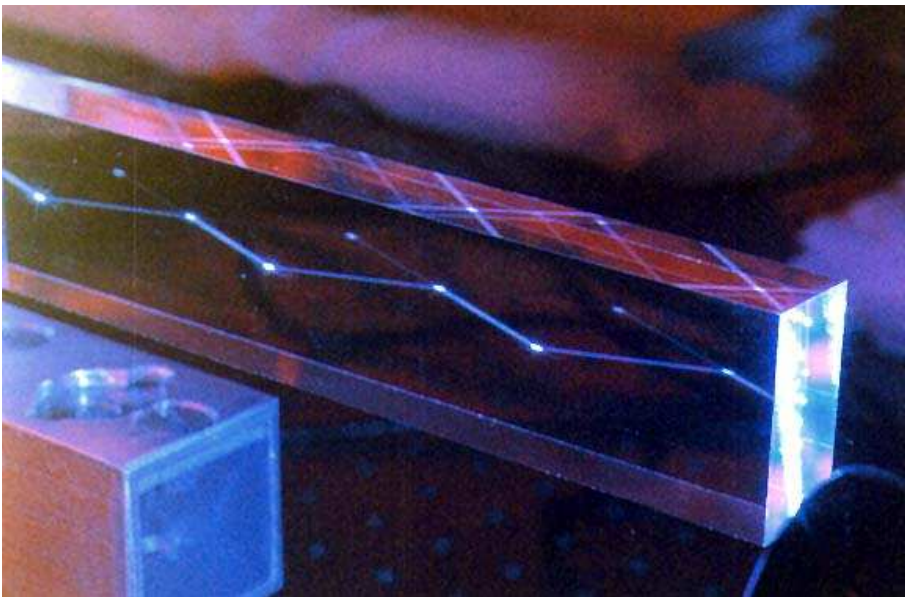
Identyfikacja cząstek

DIRC @BaBar

DIRC: Detection of Internally Reflected Cherenkov light

Całkowite wewnętrzne odbicia w prostopadłościennym elemencie - stały kąt propagacji!

Informacja o kącie emisji promieniowania Czerenkowa może być “wyprowadzona” z centralnej części detektora - mniejsze rozmiary, mniej materiału przed kalorymetrami.

Identyfikacja cząstek

[DIRC @BaBar](#)

Widok płaszczyny fotopowielaczy i otwartego zbiornika wodnego

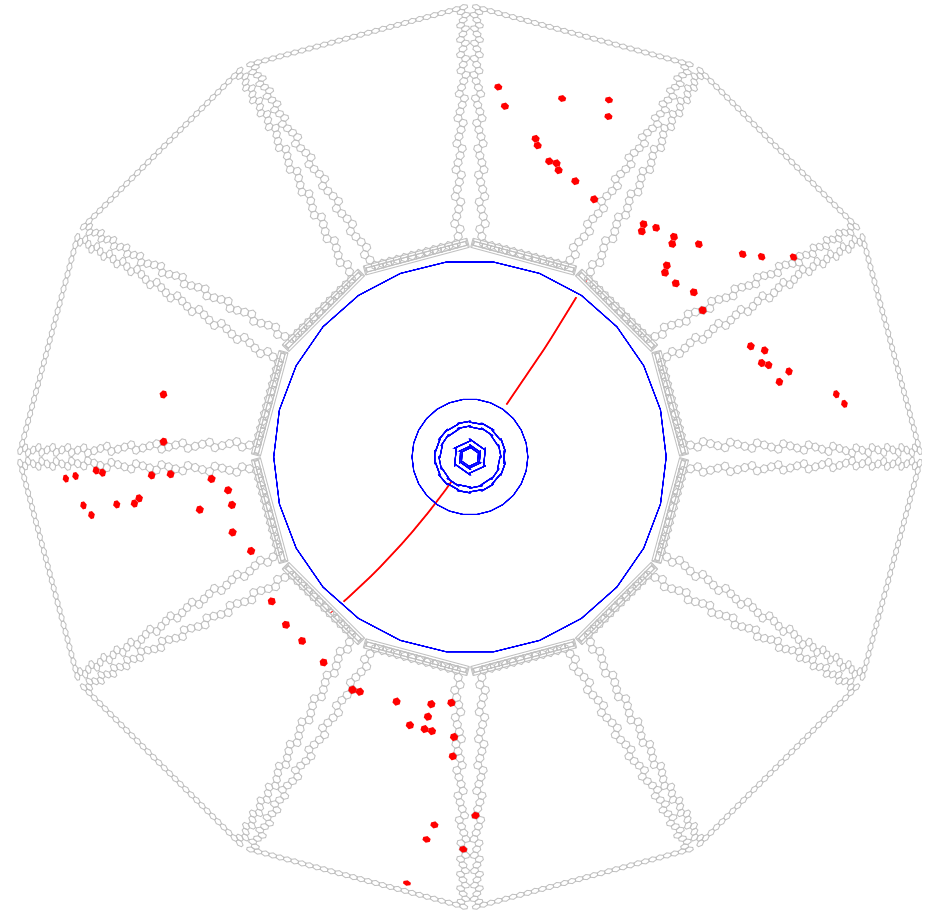
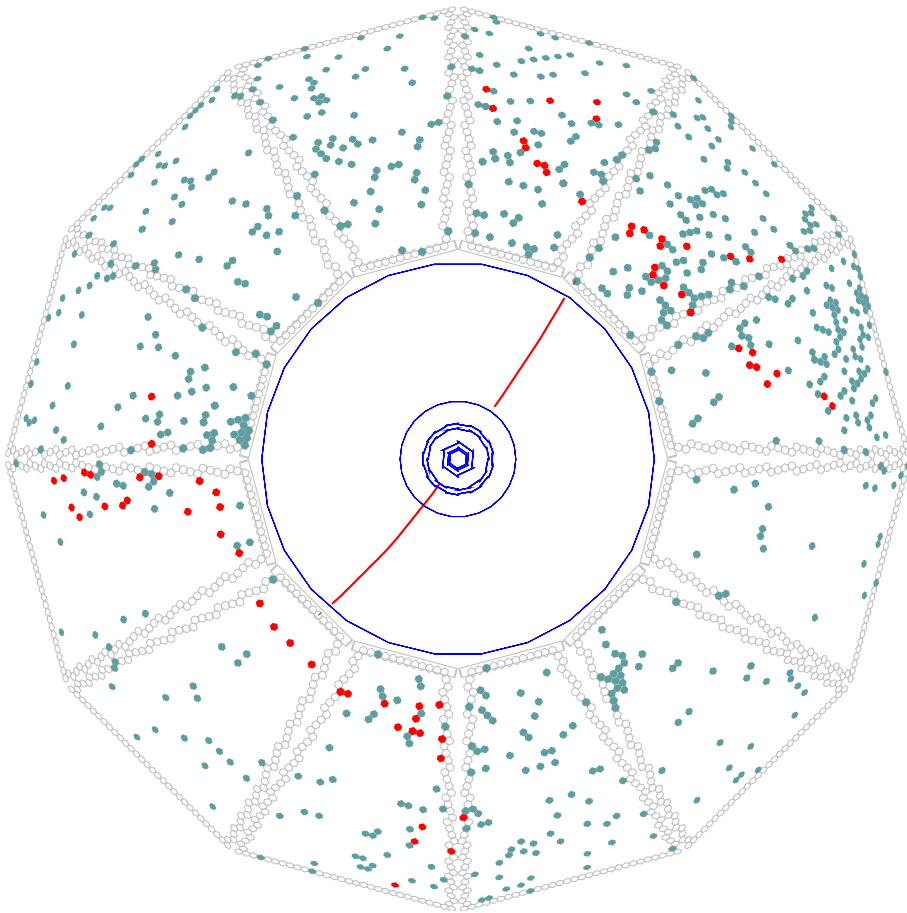

Identyfikacja cząstek

DIRC @BaBar

Precyzyjny pomiar czasu ($\sigma_t \sim 1.7ns$) pozwala na istotną redukcję tła (cięcie $\pm 8ns$)

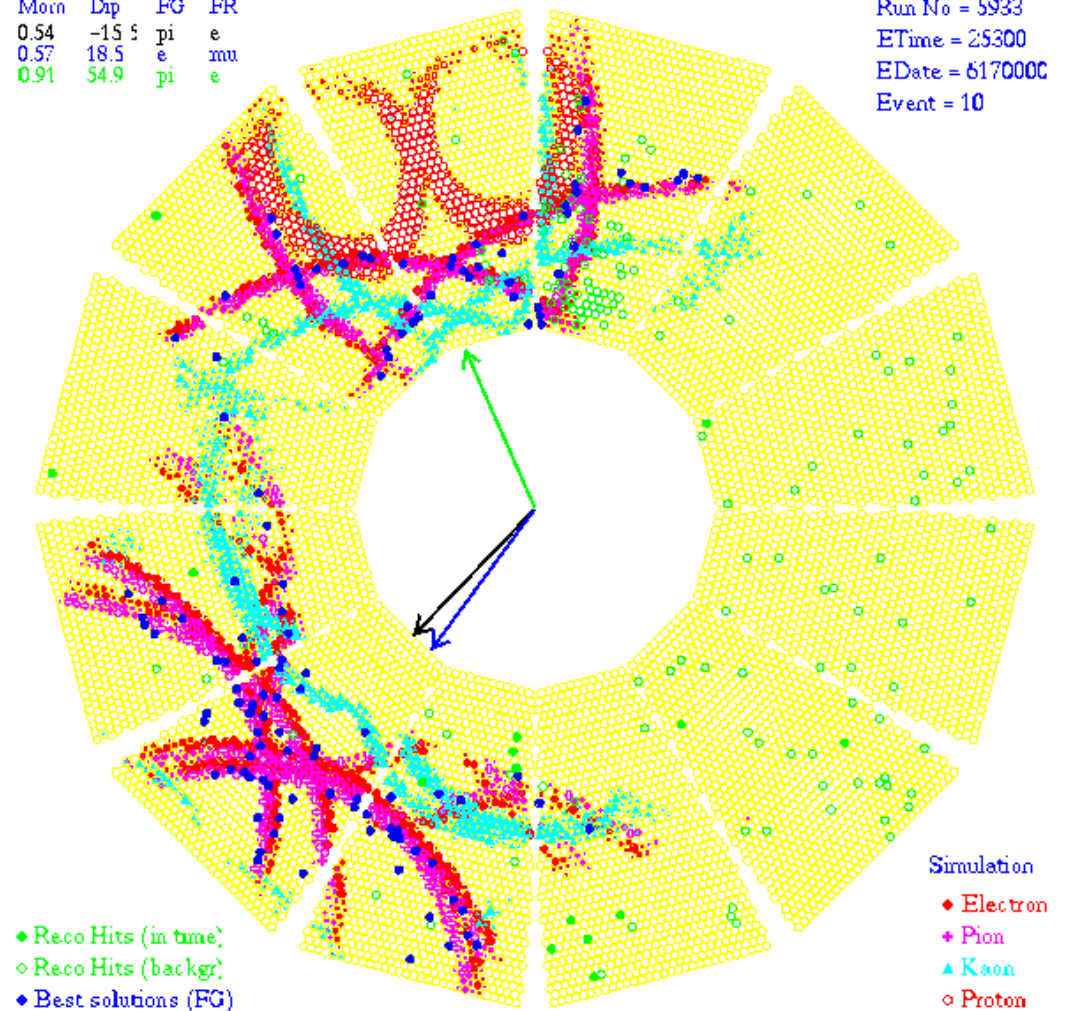
Identyfikacja cząstek

DIRC @BaBar

Identyfikacja cząstki odbywa się poprzez porównanie mierzonego rozkładu światła z oczekiwaniami opartymi na symulacjach Monte Carlo.

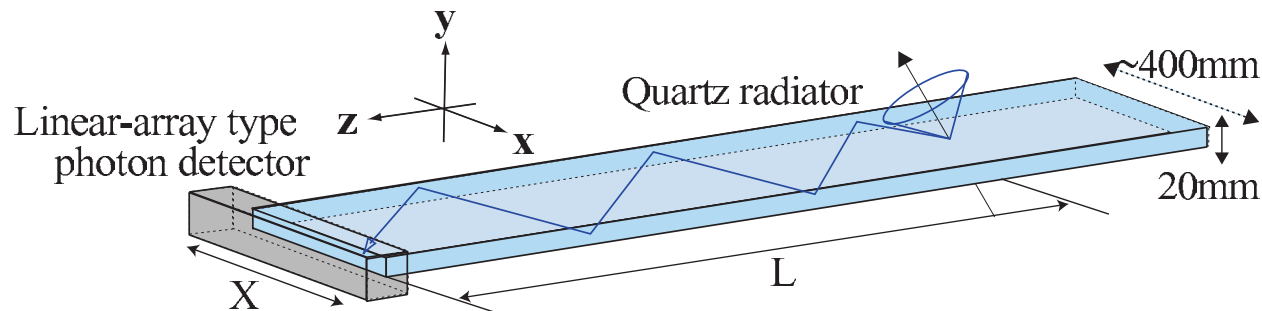
Mom	Dip	FG	FR
0.54	-15.5	pi	e
0.57	18.5	e	mu
0.91	54.9	pi	e

Run No = 5933
ETime = 25300
EDate = 617000C
Event = 10

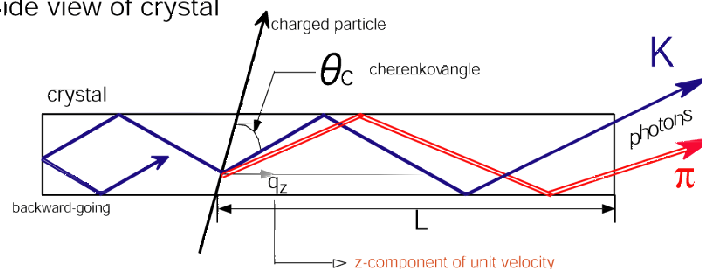

TOP counter

- Cherenkov ring imaging using timing information

Side view of crystal

$$\cos\theta_c = \frac{1}{n(\lambda)\beta}$$

Difference of path length

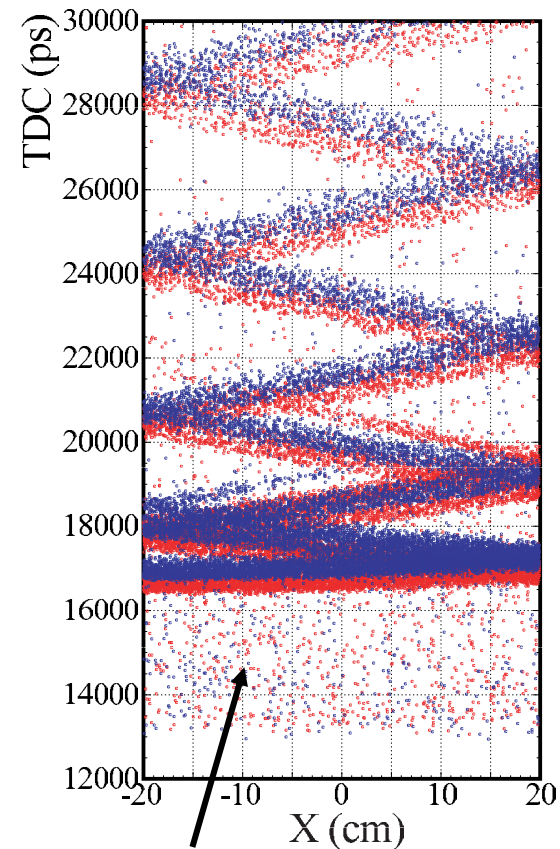
→ Difference of **time of propagation (TOP)**

150~200ps from **TOP + TOF from IP**

with precise time resolution ($\sigma \sim 40\text{ps}$) for each photon

Simulation

2GeV/c, $\theta = 90$ deg.

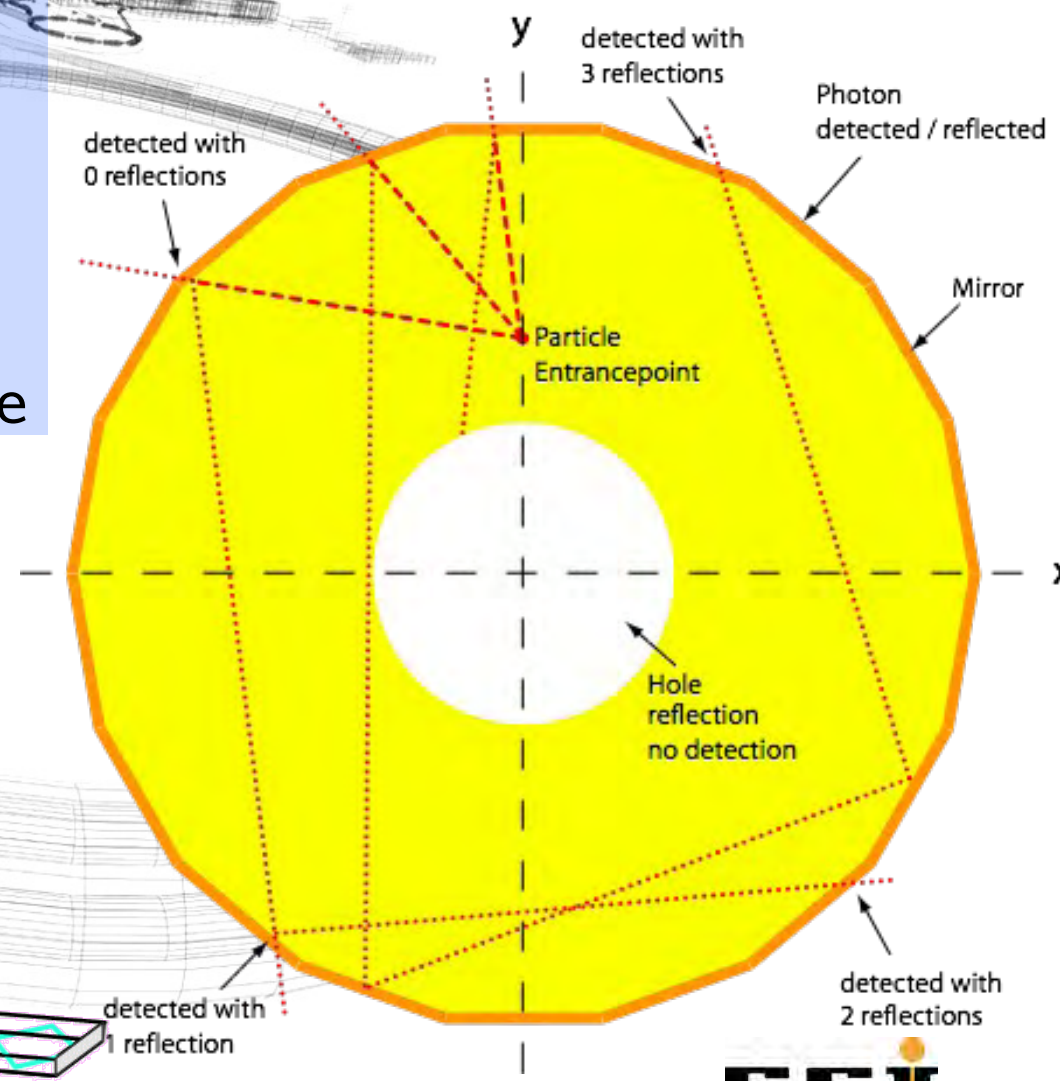
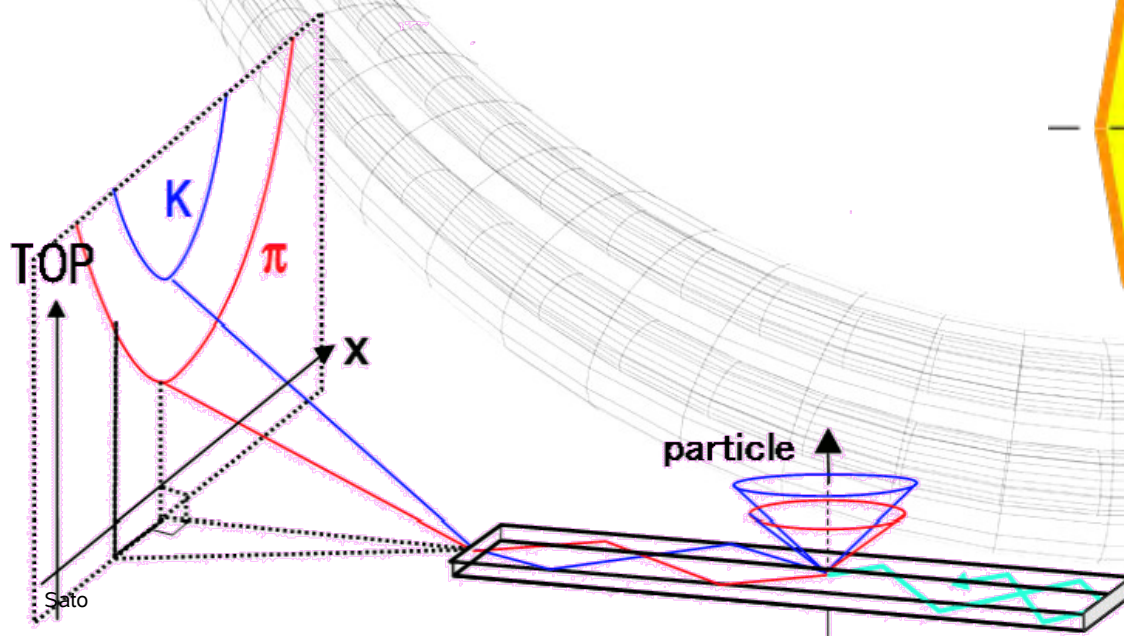
δ -ray,
had. int.

PANDA Endcap DIRC

Setup of Endcap Cherenkov

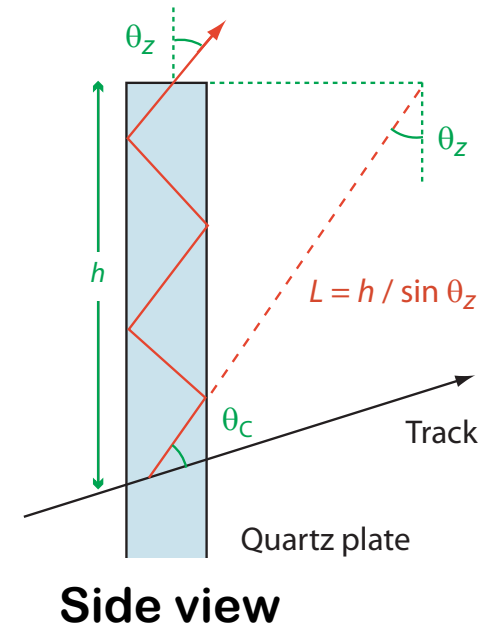
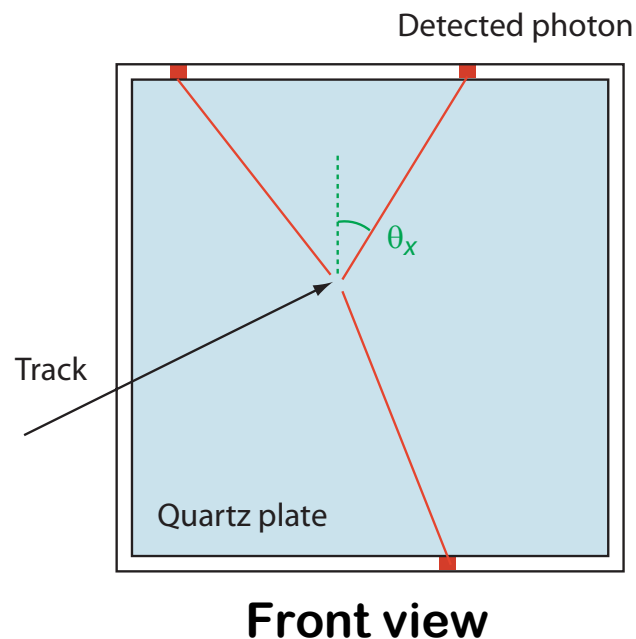
- DIRC principle
- Disc shaped fused silica radiator
2.1 m diameter
- Measure coordinate and time
- Dispersion correction through dichroic filters or second coordinate

TORCH concept

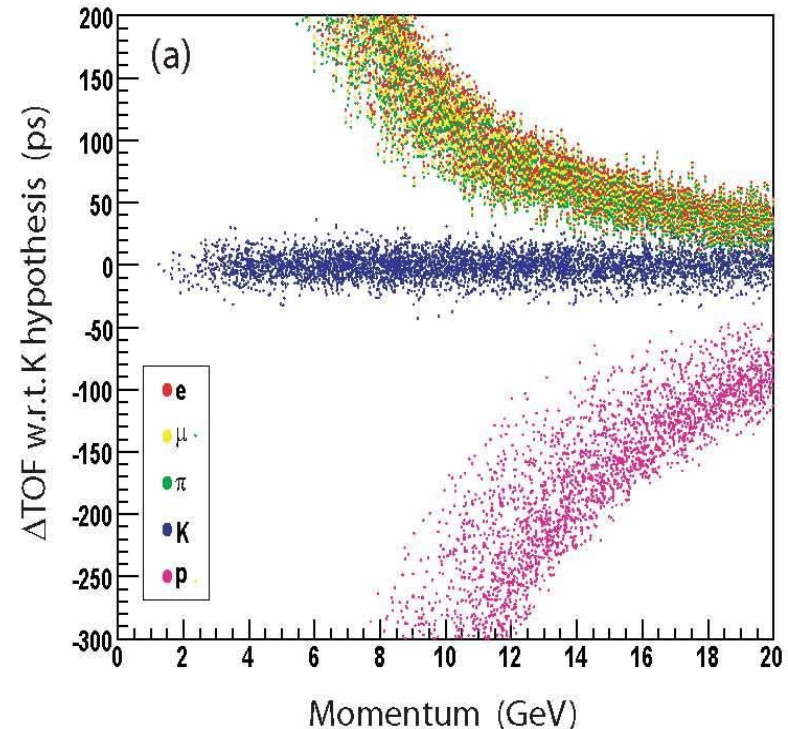
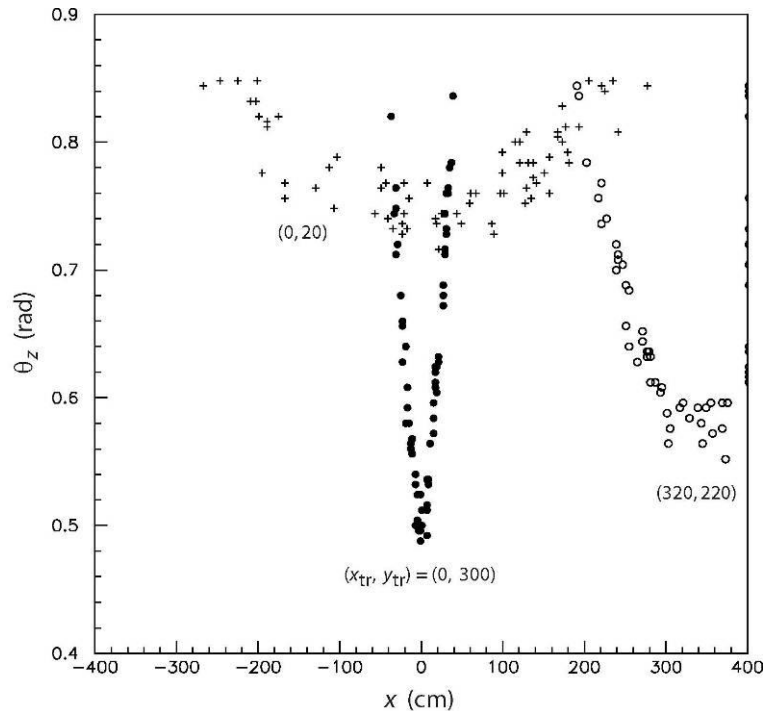
- I am currently working on the design of a new concept for Particle ID for the upgrade of LHCb (planned to follow after ~ 5 years of data taking)
- Uses a large plate of quartz to produce Cherenkov light, like a DIRC
But then identify the particles by measuring the photon arrival times
Combination of **TOF** and **RICH** techniques $\rightarrow$ named TORCH
- Detected position around edge gives photon angle (θ_x)
Angle (θ_z) out of plane determined using focusing
Knowing photon trajectory, the track arrival time can be calculated

Predicted performance

- Pattern recognition will be a challenge, similar to a DIRC
- Assuming a time resolution per detected photon of 50 ps, the simulated performance gives 3σ K - π separation up to > 10 GeV
Will need to be confirmed with an R&D program using test detectors

Identyfikacja cząstek

Promieniowanie przejścia

Transition radiation

Promieniowanie gamma emitowane przez ultra-relatywistyczne cząstki przy przechodzeniu przez granicę dwóch ośrodków o różnym stałej dielektrycznej.

Średnia wypromieniowana energia:

$$W \approx \frac{\alpha}{3} \hbar \omega_p \gamma$$

ω_p - częstość plazmowa ($\hbar \omega_p \sim 20 eV$)

Energie fotonów $\hbar \omega \approx \frac{1}{4} \hbar \omega_p \gamma$

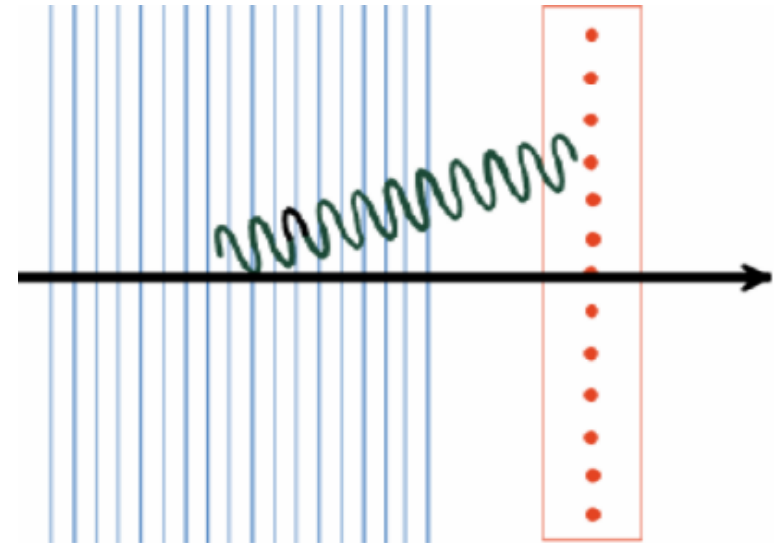
⇒ prawdopodobieństwo emisji $\sim \alpha = \frac{1}{137}$

Aby uzyskać mierzalny efekt potrzebny jest układ wielu naprzemian ułożonych warstw.

Kąt emisji promieniowania $\theta \sim \frac{1}{\gamma}$

⇒ fotony rejestrowane wzdłuż toru cząstki, widoczne jako wzrost dE/dx

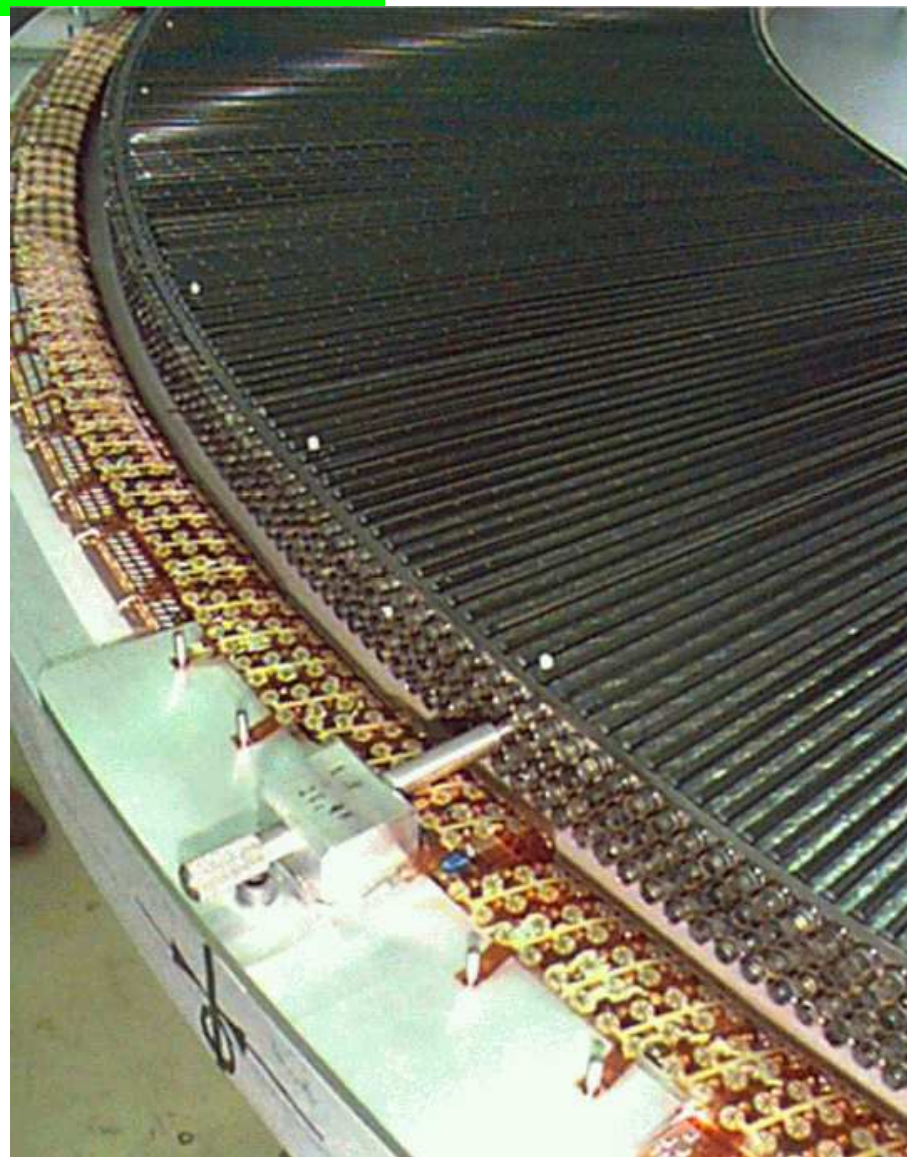
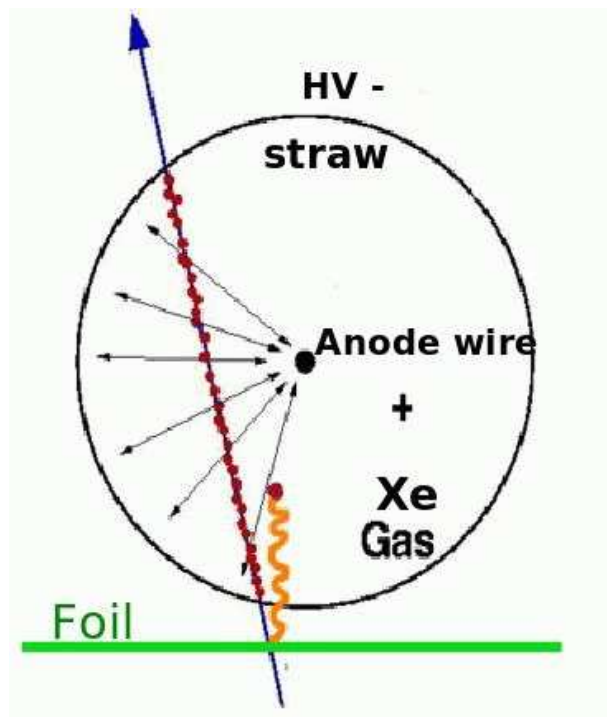
Najczęściej wykorzystywane do rozróżniania $e^\pm / \pi^\pm$ przy wysokich pędach

Promieniowanie przejścia

ATLAS

Radiator jest cienka folia polipropylenowa ($15\mu m$) umieszczana pomiędzy warstwami komór słomkowych.

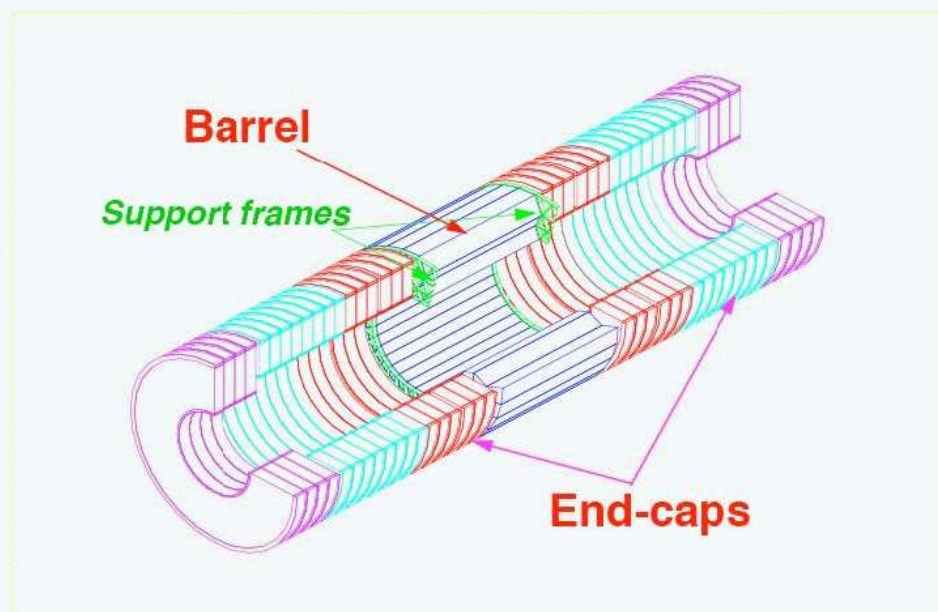
Ksenon - efektywna absorbcja X (10-30 keV)

Promieniowanie przejścia

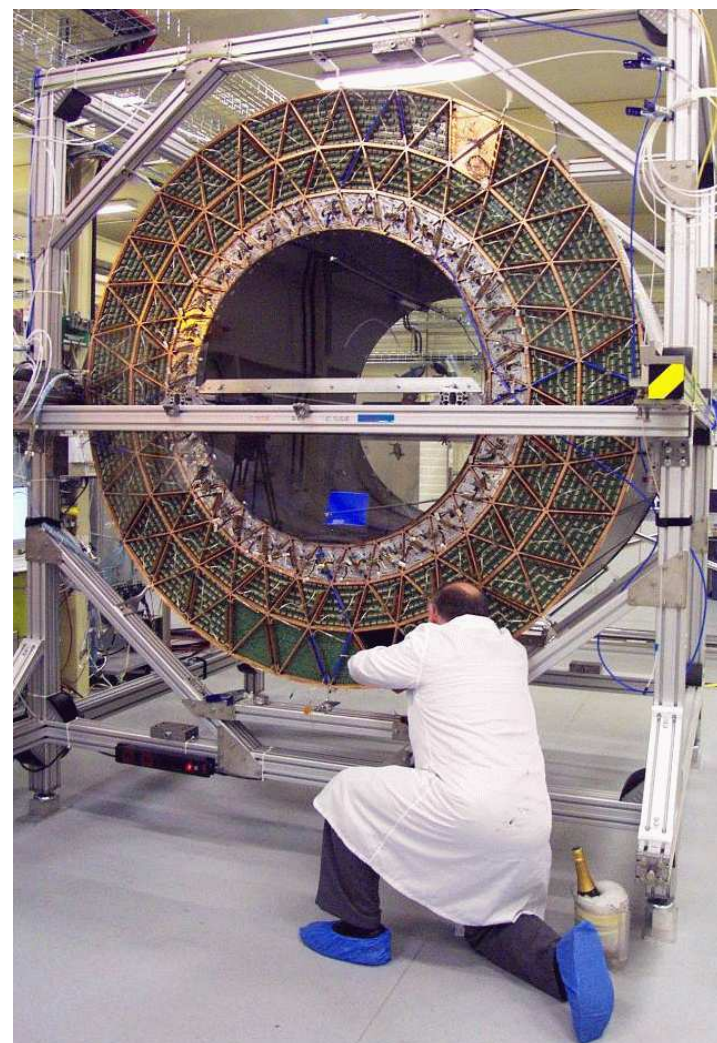
ATLAS

TRT global parameters

Length: Total	6802 cm	N straws: Total	372032
Barrel	148 cm	Barrel	52544
End-cap	257 cm	End-cap	319488
Outer diameter	206 cm	N electronics channels	424576
Inner diameter	96-128 cm	Weight	~ 1500 kg

Transition Radiation Tracker (barrel)

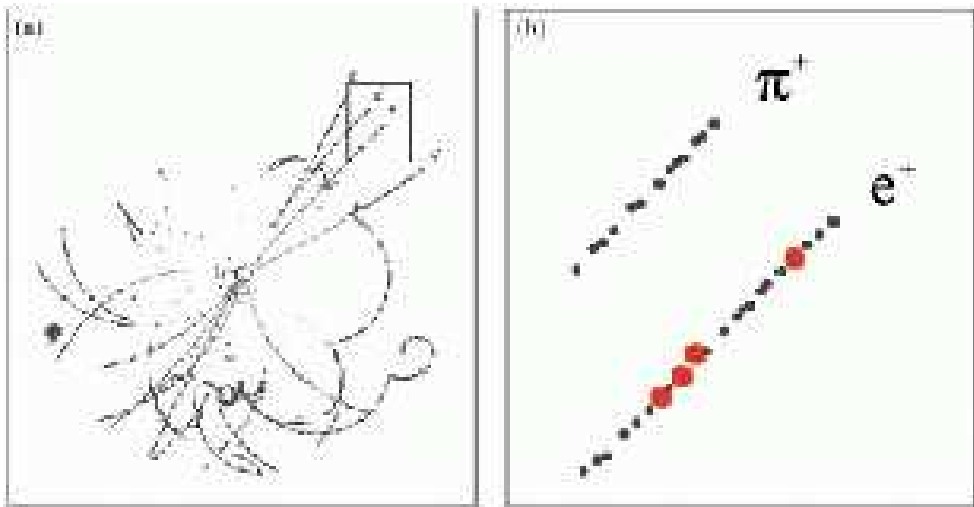

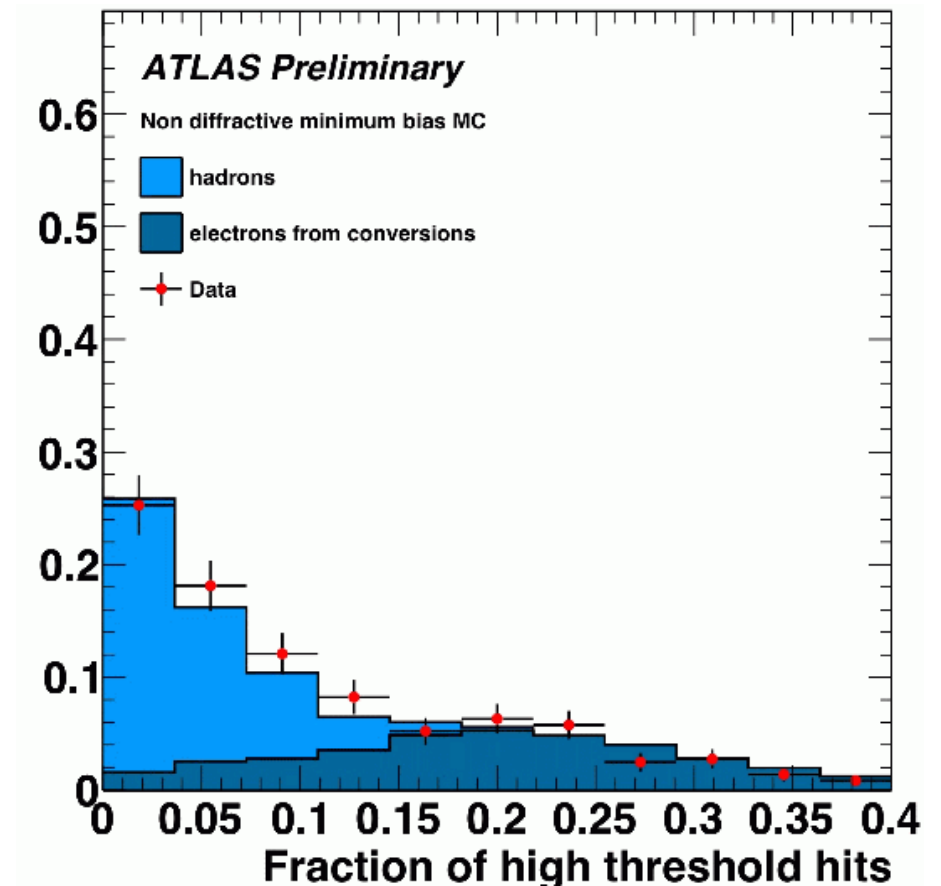
Promieniowanie przejścia

ATLAS

Dla cząstki o $\gamma > 1000$ oprócz jonizacji obserwujemy duże depozyty pochodzące od fotonów X.

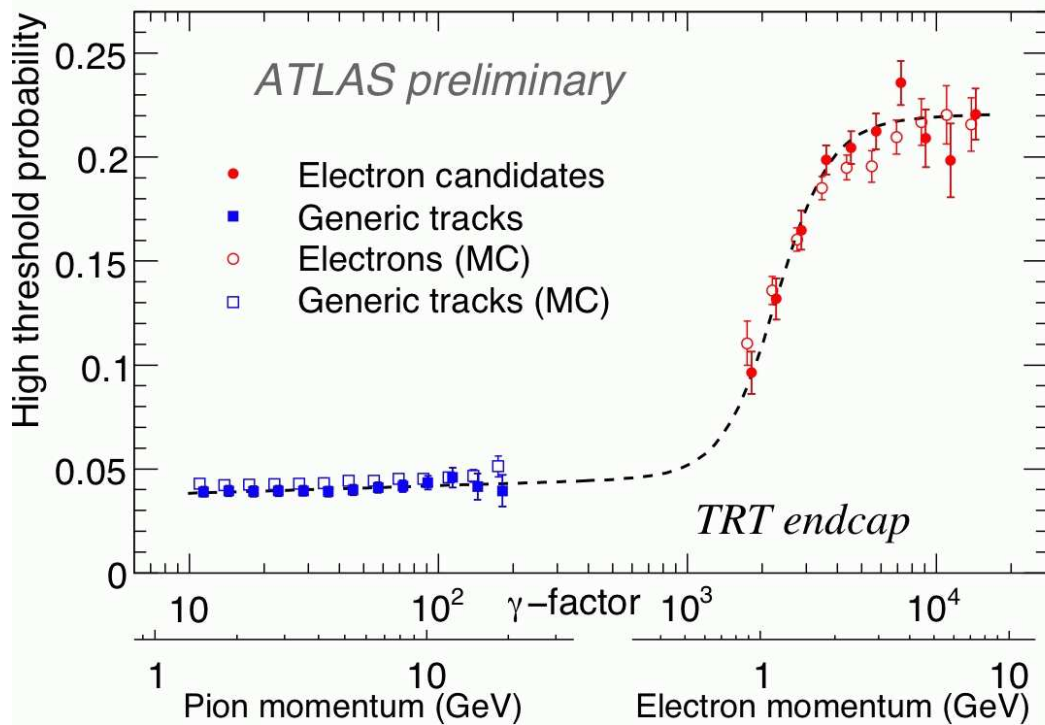
Ułamek dużych depozytów wskazuje na typ cząstki. Pierwsze dane LHC:

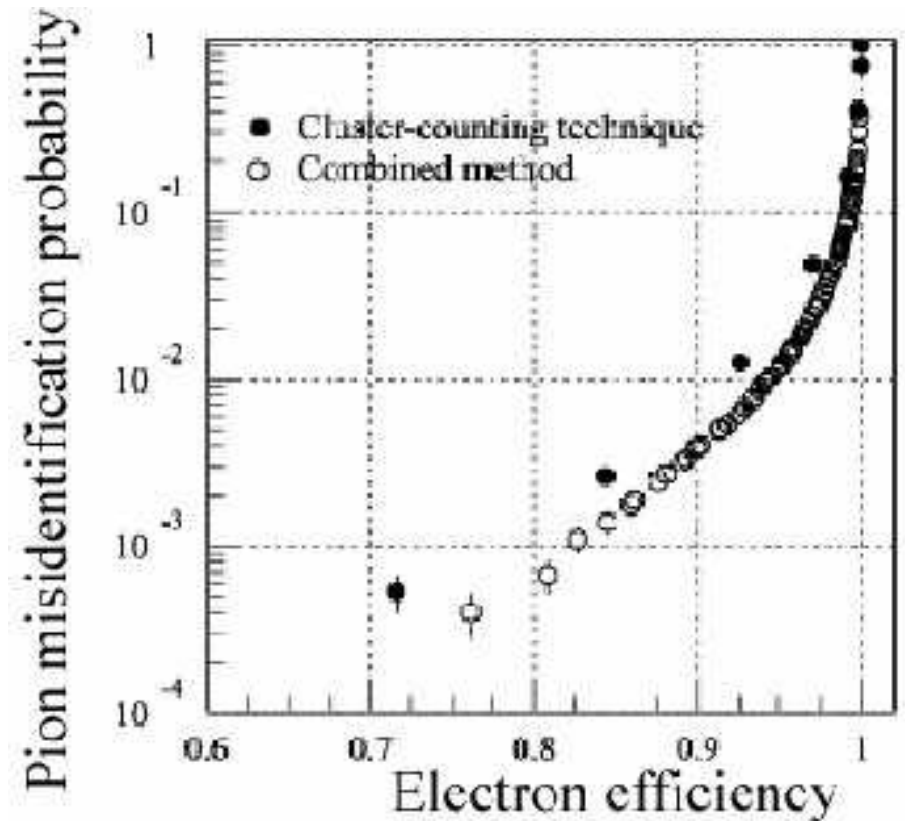
Promieniowanie przejścia

ATLAS

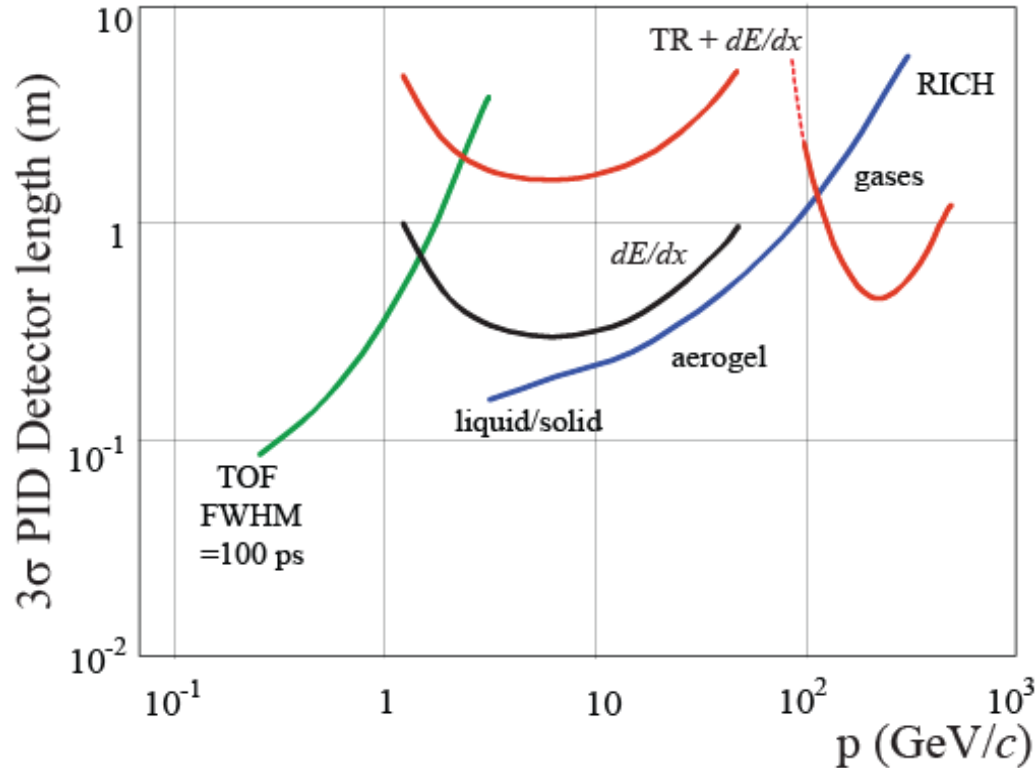
Prawdopodobieństwo depozytu powyżej progu, dla pojedynczej warstwy detektora:

Dyskryminacja e vs π @ 20GeV:

Conclusion

Pion-Kaon separation by different PID methods: the length of the detectors needed for 3 sigma separation.

B. Dolgoshein, Complementary particle ID: transition radiation and dE/dx relativistic rise, Nucl. Instrum. Methods Phys. Res., A : 433 (1999) 533

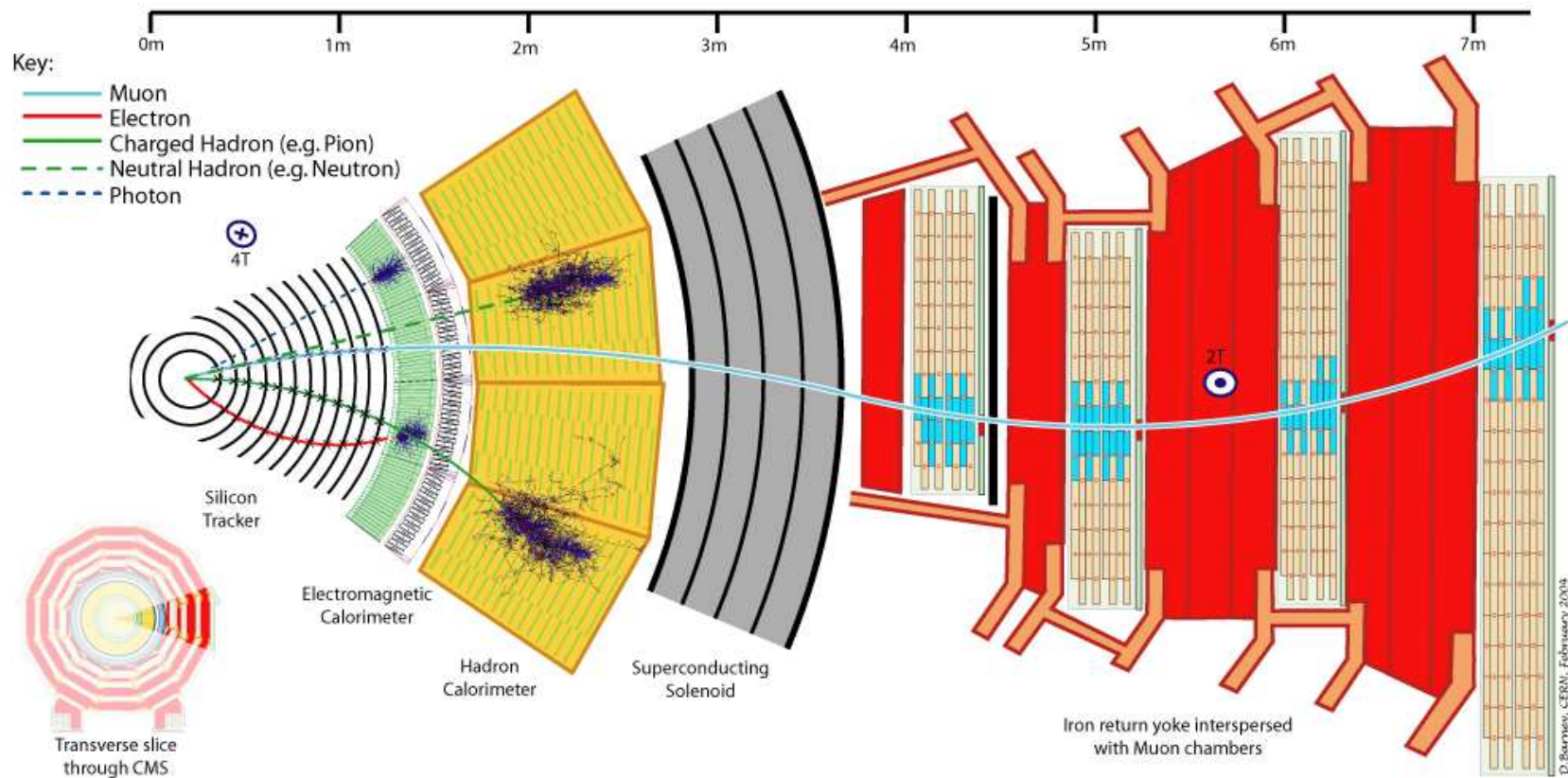
Particle Identification over a large momentum range is possible, but might require the use of all the tools in the box.

Some ingenuity in addition will always be helpful.

A little thinking might also come in handy, (to quote Einstein).

Identyfikacja cząstek

Identyfikacja mionów - detektory mionowe

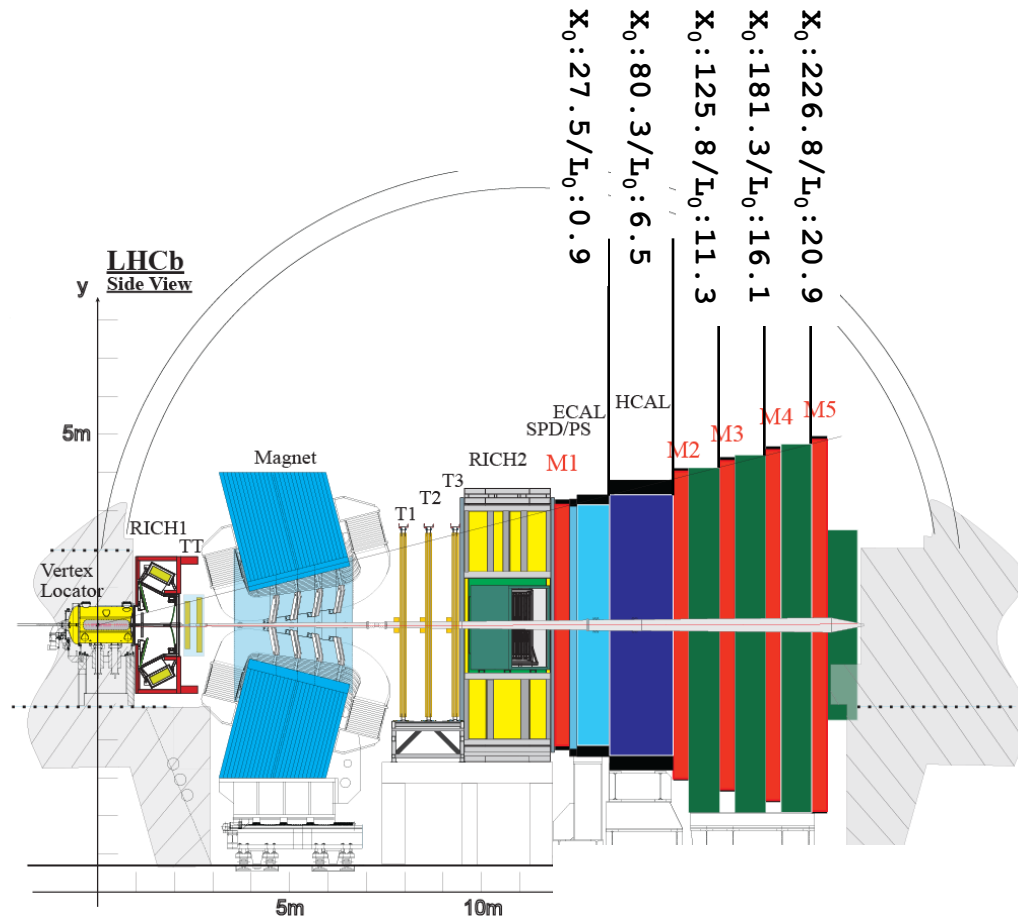
Jako mion identyfikujemy cząstkę, która doleciała do detektorów mionowych...

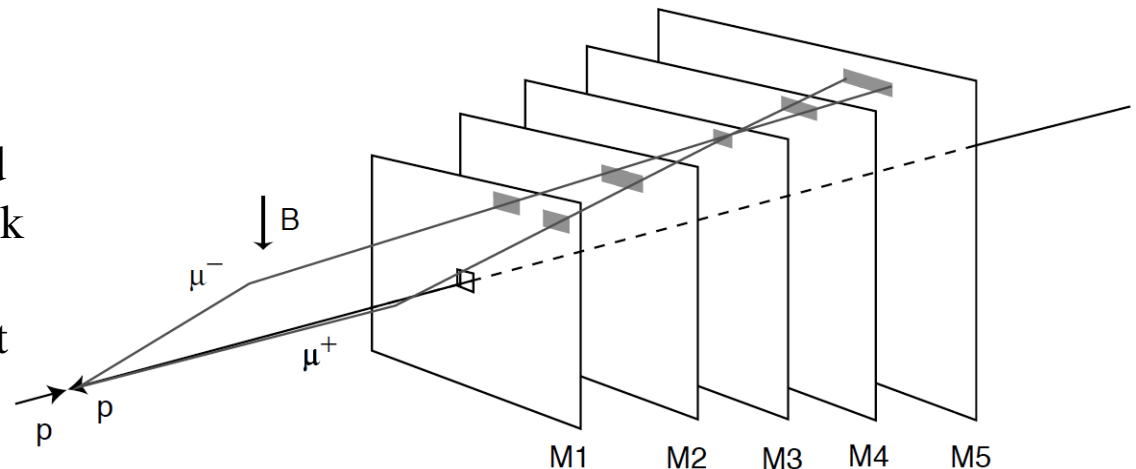
Material in the muon arm of the LHCb experiment.

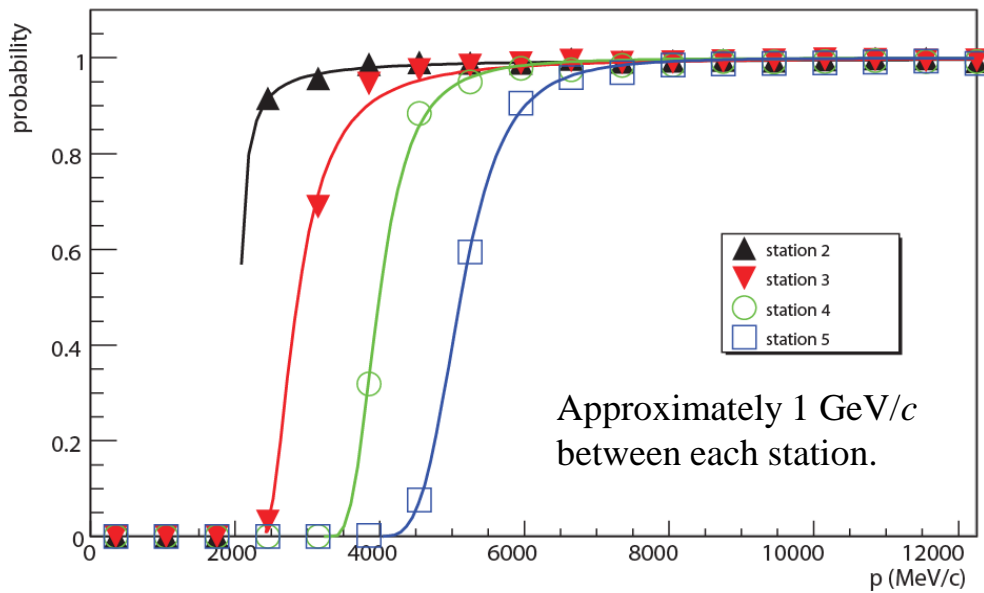
Will follow:

G. Lanfranchi et al., LHCb-PUB-2009-013
 X.C. Vidal, Muon Identification in the LHCb experiment, Rencontres de Moriond EW 2010

The μ ID hypothesis is calculated starting from a reconstructed track and looking for hits in the muon stations, within a Field of Interest (FOI), around the track extrapolation direction.

The efficiency of a muon algorithm can be strongly dependent on small variations of the performance of the detector

and the fine-tuning can be very much dependent on the specific sample used to calibrate it.

One can then make a practical loose decision function:

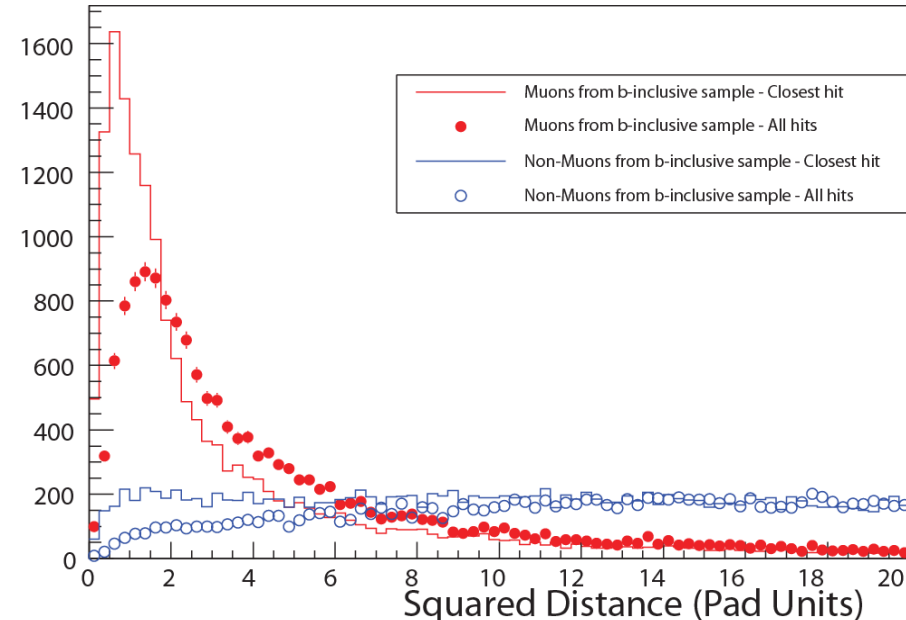
If $3 < p(\text{GeV}/c) < 6$ then at least 1 hit in at least 2 stations of M2, M3, M4

$p > 6$ then at least 1 hit in at least 3 stations of M2, M3, M4, M5

and define a proximity variable, D , as:

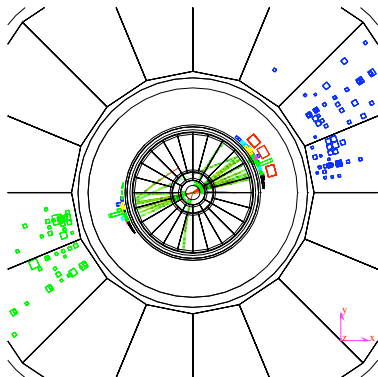
$$D = \frac{1}{N} \sum_{i=0}^N \left\{ \left(\frac{x_{\text{closest},i} - x_{\text{track}}}{\text{pad}_x} \right)^2 + \left(\frac{y_{\text{closest},i} - y_{\text{track}}}{\text{pad}_y} \right)^2 \right\}$$

where i runs over the fired stations

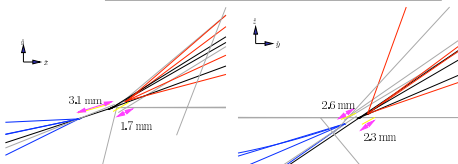

B-Tagging: Basic Idea

Run # 441525 Event # 1504 Total Energy : 110.38 GeV

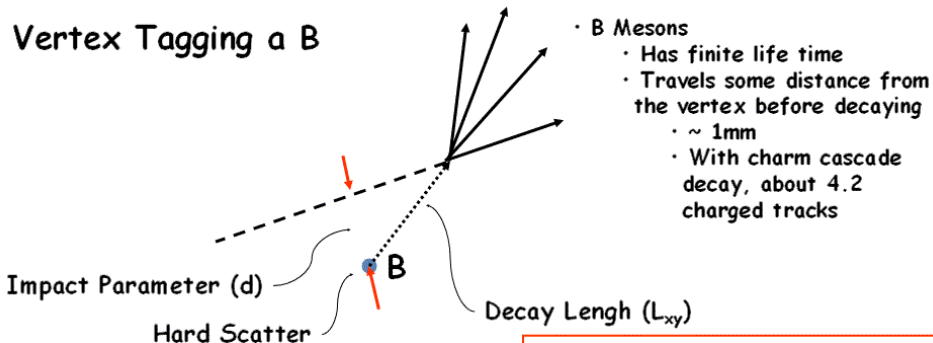
Transverse imbalance :	.0290	Longitudinal imbalance :	-.2966		
Thrust :	.9175	Major :	.2847	Minor :	.0800
Event DAQ Time :	800000	1			

- ▶ B hadrons have lifetimes and decay lengths distinct from other species
- ▶ Decay length is measurable in a given event by finding a vertex (“secondary”) and taking the distance to the “primary” vertex
- ▶ Can look for B hadrons by finding these vertexes which are compatible with known properties of B hadrons

Example B-Tag (D0)

Vertex Tagging a B

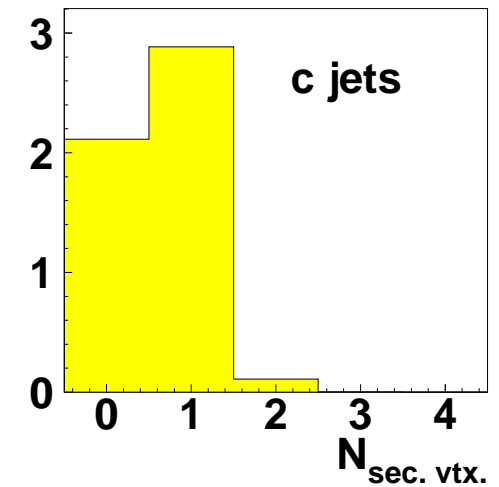
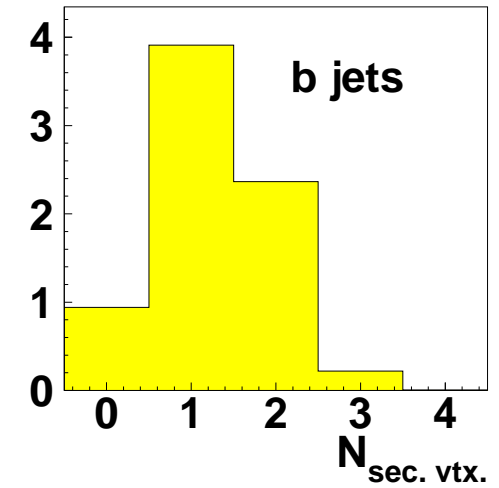
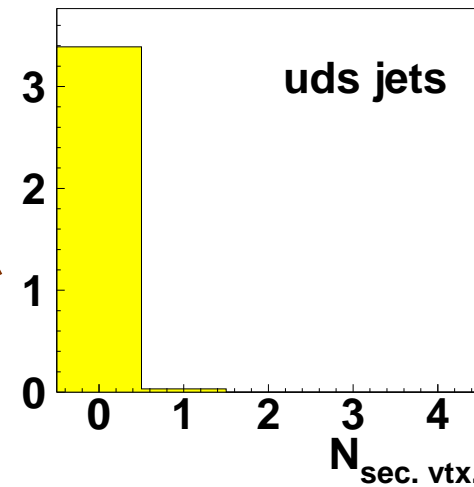
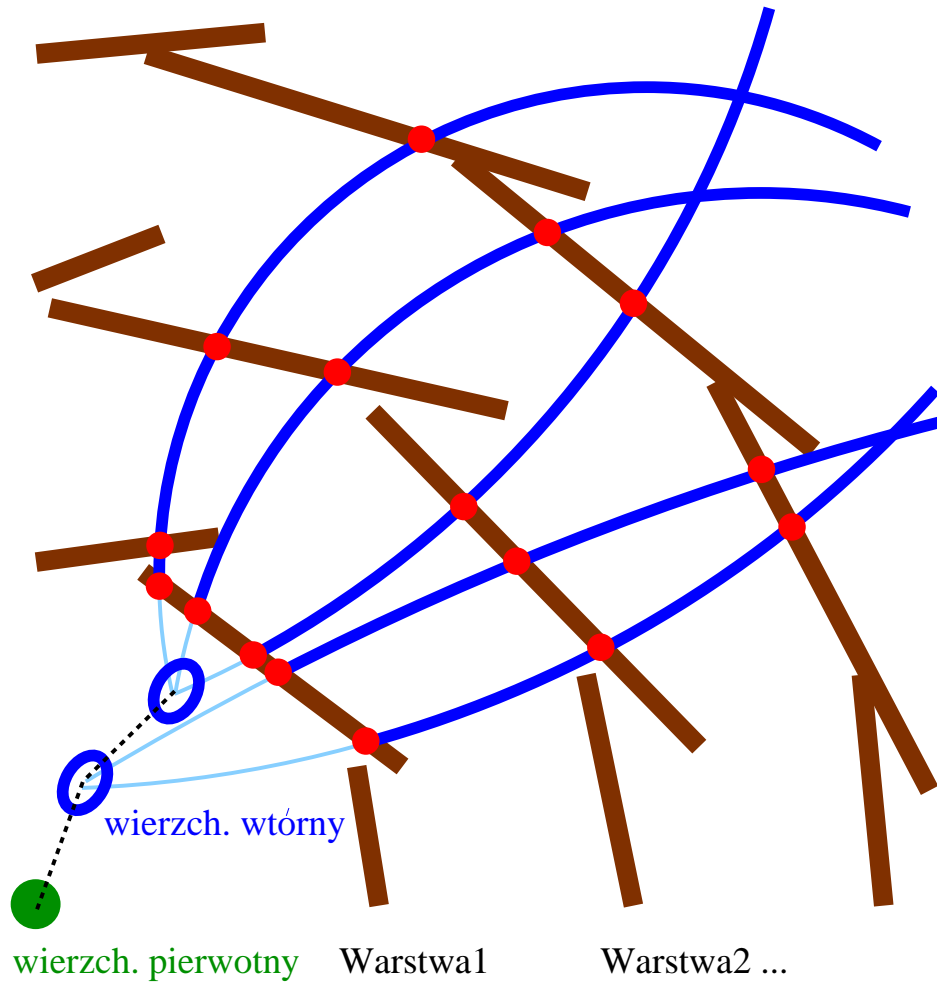
Several algorithms under active development

Impact Parameter Resolution	$d/\sigma(d)$
Decay Length Resolution	$L_{xy}/\sigma(L_{xy})$

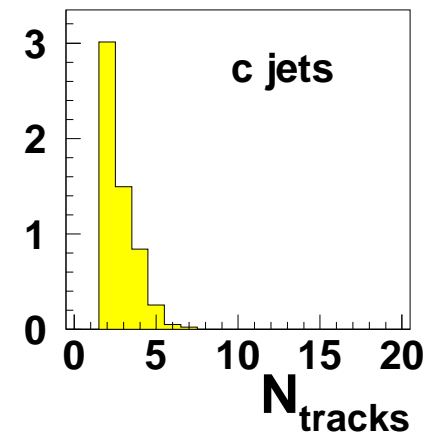
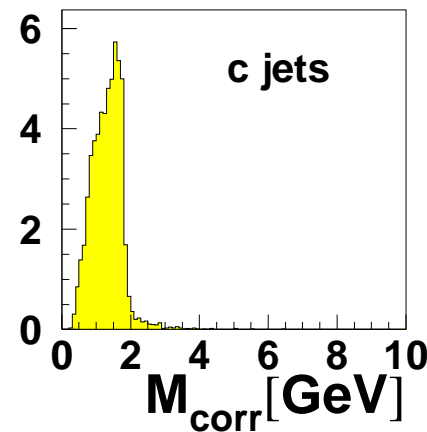
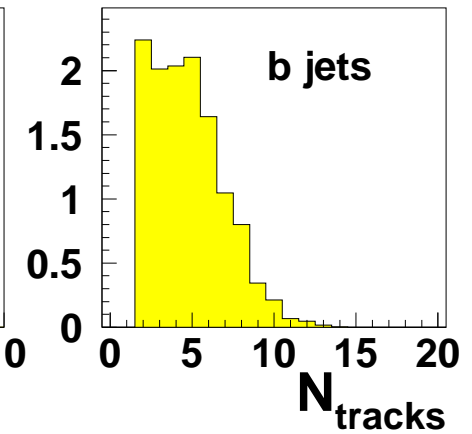
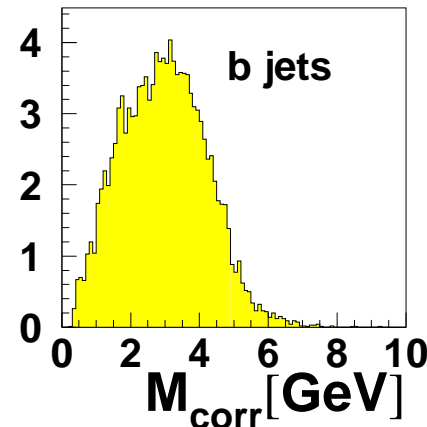
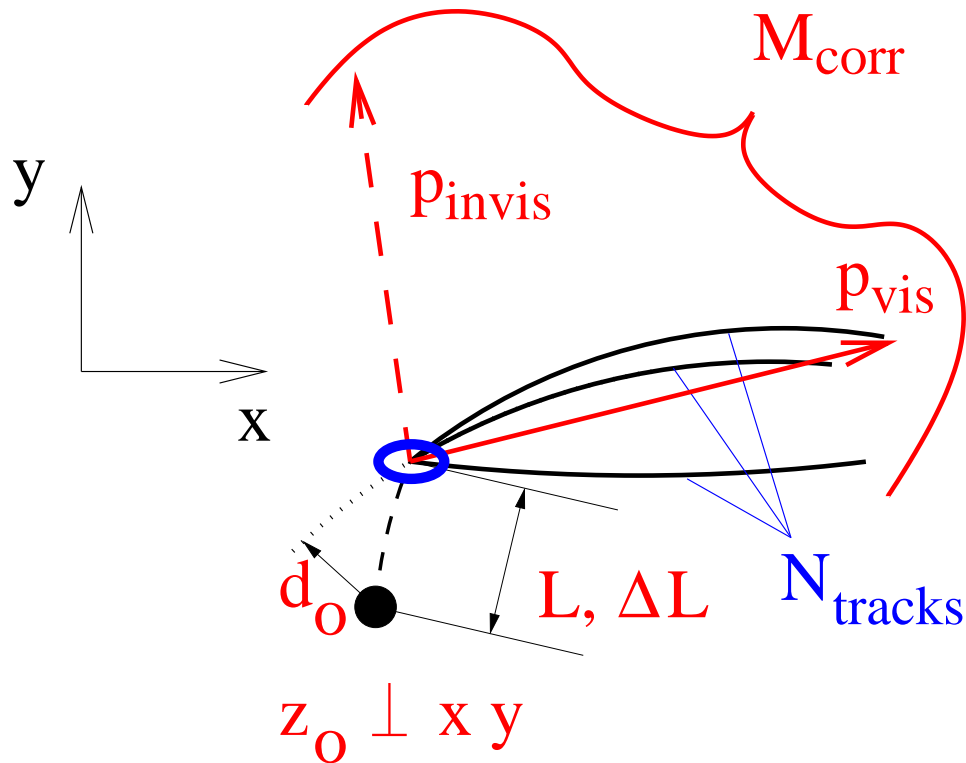

“Jet tagging” - 1

- Dla każdego dżetu wierzchołki wtórne są wyznaczane za pomocą ZVTOP

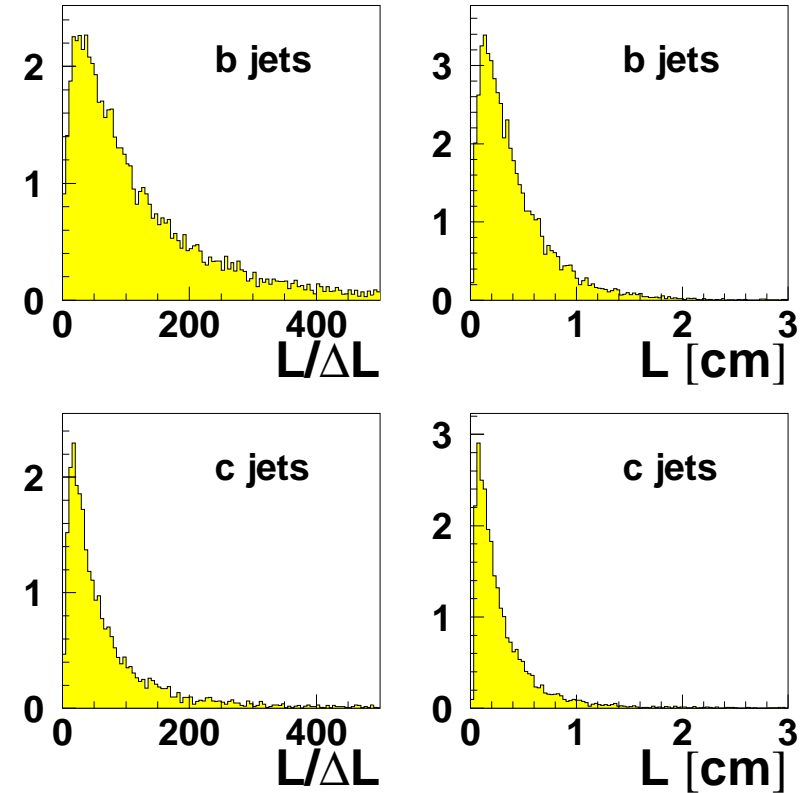
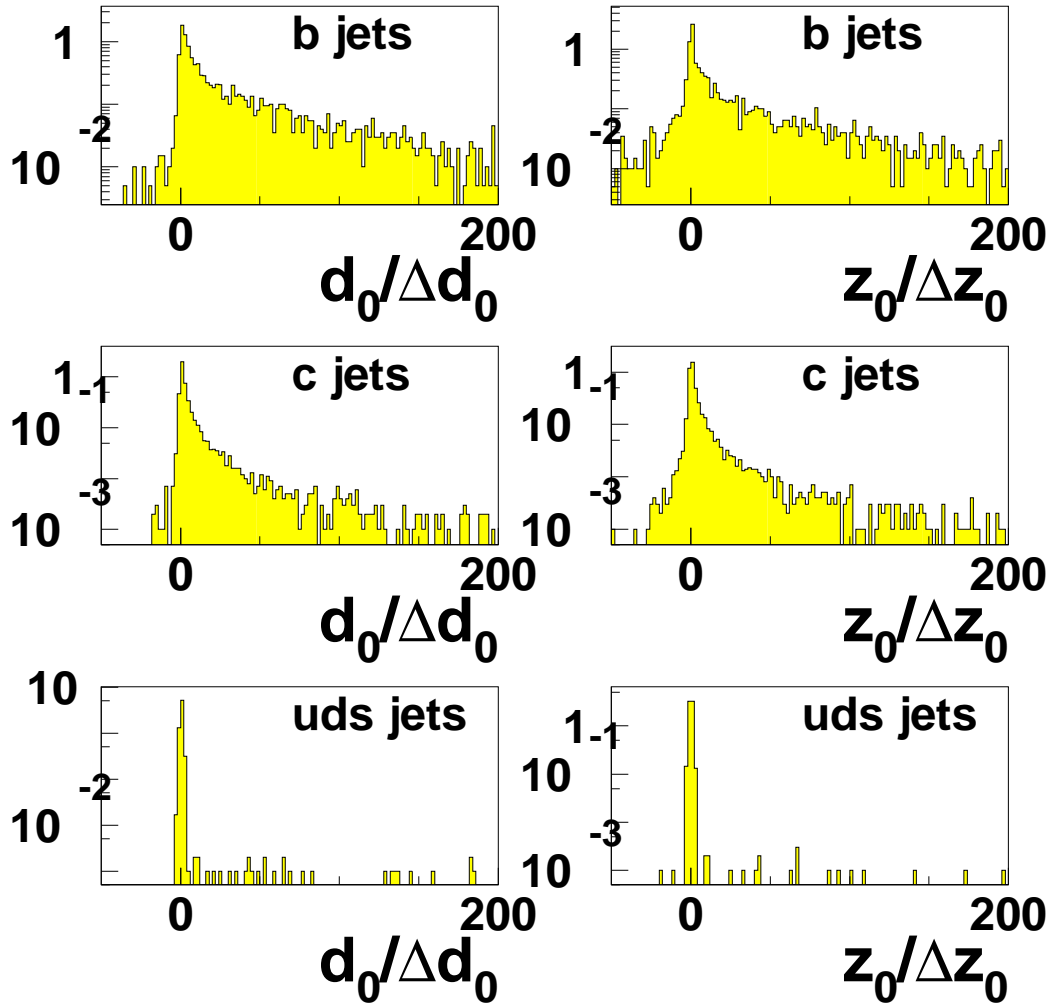
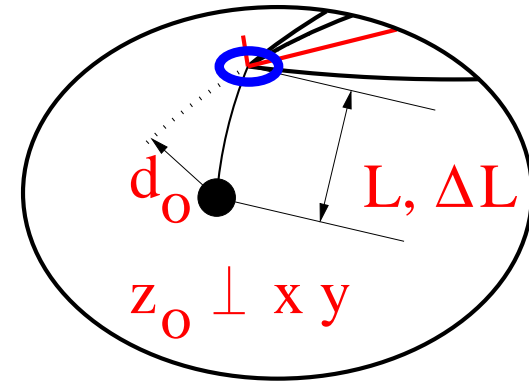

“Jet tagging” - 2

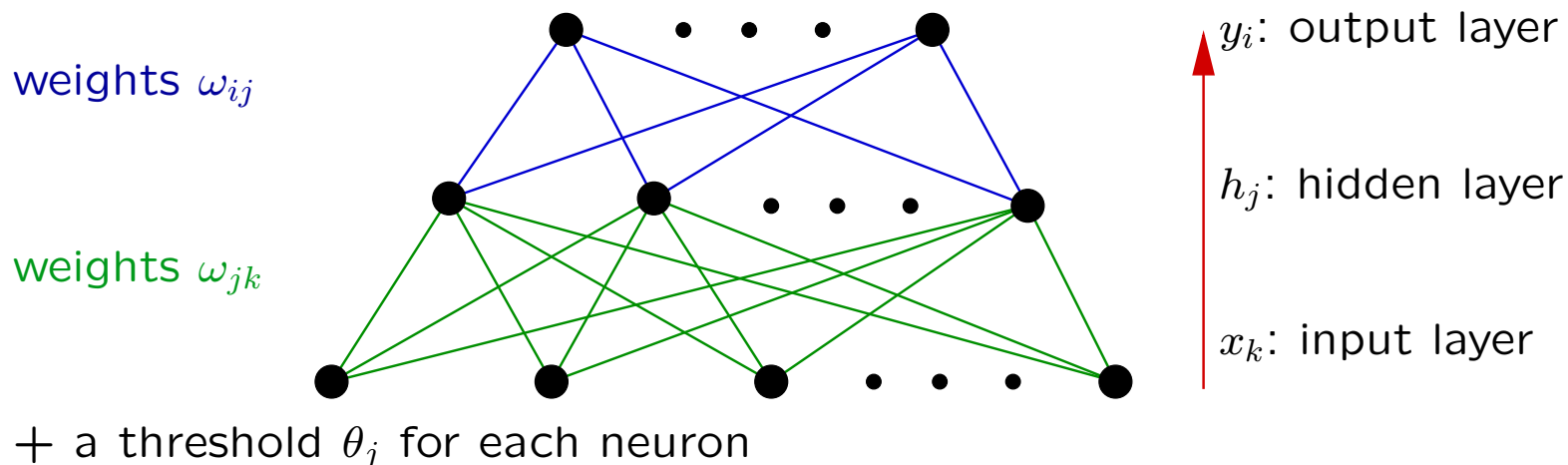
- Dla każdego dżetu **sieć neuronowa** (na podstawie powyższych wielkości) zwraca **b-tag** i **c-tag** $\in (0, 1)$ - wielkości mówiące na ile jet jest podobny do dżetu “b” lub “c”

“Jet tagging” - 3

What is a neural network?

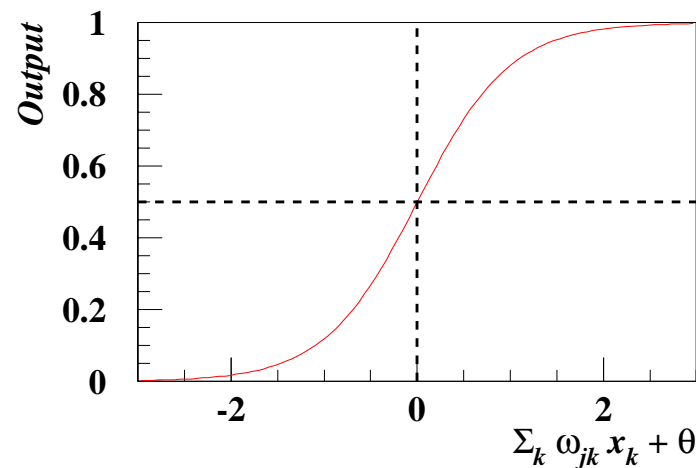
Feed-Forward Neural Network

Output of a neuron:

$$O_j = g\left(\sum_k \omega_{jk} x_k + \theta_j\right)$$

$$\text{with } g(x) = \frac{1}{1 + e^{-2x}}$$

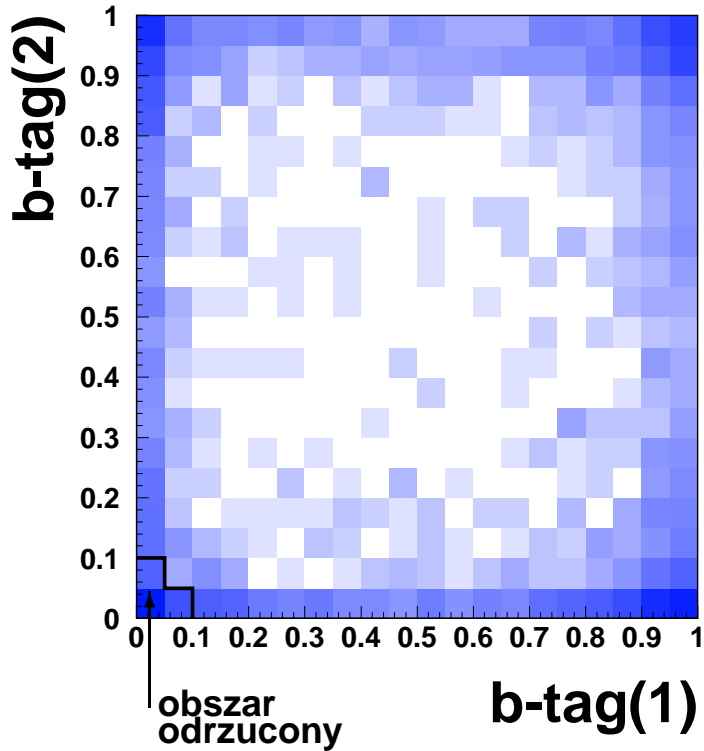

Training: adjust weights
→ NN_{out} el. ~ 1 and had. ~ 0

b-tag dla $h \rightarrow \text{jet}(1) \text{jet}(2)$

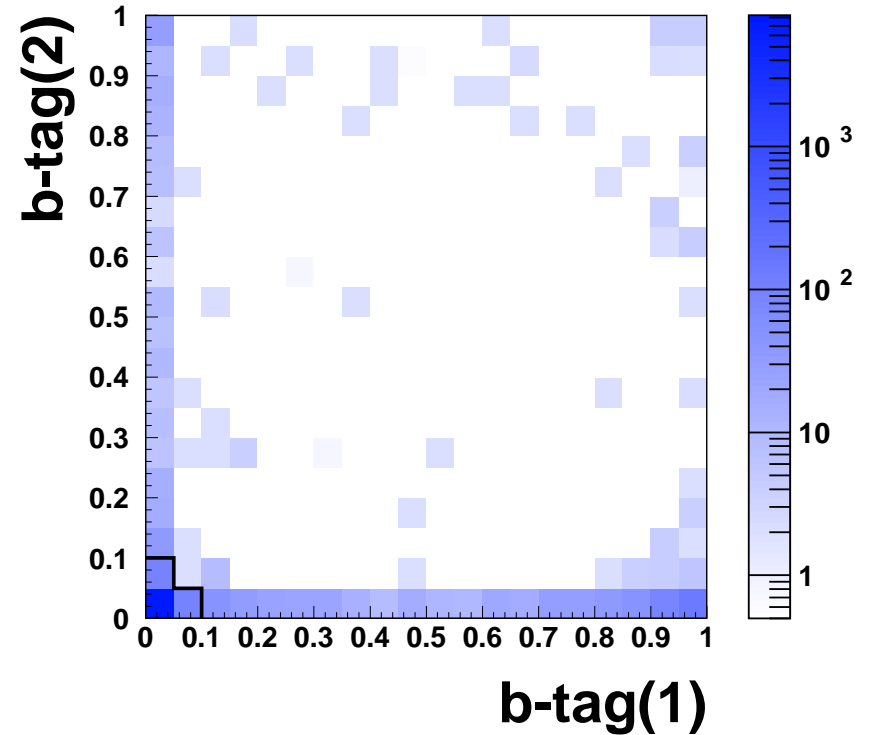
Signal: $h \rightarrow b\bar{b}$

$E(1) > E(2)$

500 fb^{-1}

Background

Cięcia optymalizujące $\Delta\Gamma/\Gamma$

Sygnal: 2414 przypadków

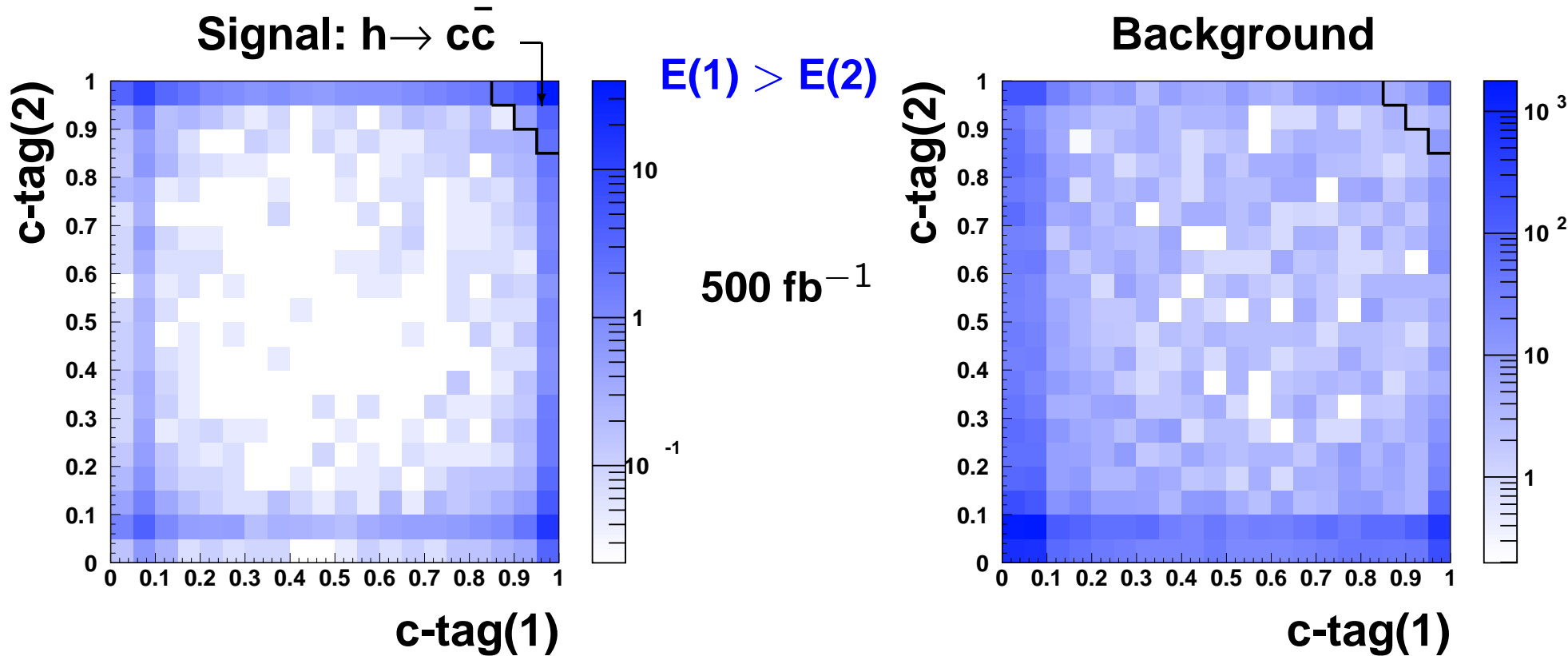
Tło: 785 przypadków

Precyzja pomiaru:

$$\frac{\Delta\Gamma(h \rightarrow b\bar{b})}{\Gamma(h \rightarrow b\bar{b})} = 2.3\%$$

Przykładowe rozkłady dla :
 warstwy: 1 - 5
 grubość warstwy $50\mu\text{m}$
 rozdzielczość warstwy $2\mu\text{m}$

c-tag dla $h \rightarrow \text{jet}(1) \text{jet}(2)$

Cięcia optymalizujące $\Delta\Gamma/\Gamma$

Sygnal: 42 przypadków

Tło: 79 przypadków

Precyzja pomiaru:

$$\frac{\Delta\Gamma(h \rightarrow c\bar{c})}{\Gamma(h \rightarrow c\bar{c})} = 26\%$$

Przykładowe rozkłady dla :

warstwy: 1 - 5

grubość warstwy $50\mu m$

rozdzielczość warstwy $2\mu m$